Ժ. ՏԱՐԻ 2815 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 16 ՄԱՐԳԱՑ 4385 22 ՅՈՒՆԻՍ 1893 20 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1310 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել առ Խմբագրութիւն Արեւելք Օրագրի Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	...	150
» » Վեցամսեայ »	...	75
» » Եռամսեայ »	...	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	...	56
» Վեցամսեայ »	...	28
Ընտիր թուղթի վրայ ... Տարեկան Օսմ. Ոսկի	...	2
Գաւառաց բաժանորդներու ...	Ղրուշ	50

Խմբագրութեան [illegible] նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆԻՍ 22/4 ՅՈՒԼԻՍ 1893

Տնտեսական խնդիրներ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՓՈՔՐ ԱՍԻՈՅ

ՔԱՐԲԵՐԴ

Զոյս տեսակ գրաւմանց մէջ կ'երեւի մեր հասարակութիւն (*)· բնիկ երկրէն դուրս՝ գործաւորի կեանքը վերջին նորութիւնն եղաւ· իսկ բուն տեղին վրայ՝ հողագործ, արհեստաւոր, վաճառական։

Առաջին խումբը մարդուն չատ թիւն ունի· վերջինը դրամին չատը. միջակութիւնն ալ արհեստաւորին բաժին։ Եթէ ասկէ 70—80 տարի առաջ պատահէր անոնց նկատմամբ բան մը յայտնել, ամենէն ընդարձակ գործ ընողին դրամագլուխը պիտի հասկցուէր թէ 2—3 հարիւր լիրայի գումարը կամ այն ատենուան գործածութեամբ 40—60 քսէէն վերջին չափն եղած է։ Այդ չափով հրապարակի վրայ մեծ տեղ նստողները 10էն աւելի չէին համարուիր։ Շատերն այդ կրեսոսիկներէ անցեր գացեր են ասպարէզն ուրիշներուն թողած, որք զատ մարդիկ են հիմա· մականուններէ ալ յայտնի է թէ այսօրուաններ ժառանգորդ չեն սեպուիր հիներուն, թէեւ խոշոր զանգուածներով գումարներ կ'անցնեն դրամարկղներէ։ Այն ատենուան ներածեալ գլխաւոր ապրանքը լեղակն եղած է՝ Բերիայէն, երկաթը՝ Չէյթունէն ու Ճանիկի կողմերէն։ Փեճեկաւոր (խոզալը) խահուէն Եմէնէն կը հանէր, չաքարի սպառումն այսօրուանին մէկ ութերորդն հազիւ։ Կեսարիա և Բերիա կը ղրկեն նոյնպէս կարմիր ու կապտորակ ասուեղէն, մաս մը տպածոյ եւ խութնի ղումաչ. կտաւեղէնները մերձակայ տեղէաց գործ՝ Զերմուկի, Մալաթիայի ու մեր գիւղերէն Հիւսէյնիկի կտաւն անբաւ խնդրանք ունէր։ Պիթլիզի եւ Այնթապի կտաւներուն թոփը 60 ղրուշ։

Պոլիս դուրս մնալով՝ Բերիայի ղրկած մանիֆաթուրայի սորին տեսակները եղած են ... չիթը, ..., ..., ..., վերջին երկուքը մետաքսախառն։ Շամայ խութնին Տիարպէքիրներէն լաւ չէր սեպուեր· Համայէն եկածներն էին փէշտիմալի պէս բաներ, Մաթէնէն դեղին չիզմէ և մուճակ։ Օճառի գլխաւոր վաճառականութիւնը 30 տարուան մէջ մէկ երկու թրքաց հետ երկու երեք քրիստոնեայներու վրայ կը մնայ. Ատանալեան եղբարք ասոնց մէջ կարեւոր տեղը կը բռնեն իրենց յատուկ գործարաններով Հալէպի ու Քիլիսի մէջ։ Աղը միշտ Տիարպէքիրէն ու Քէմախէն։

Օրտածութիւնն եղած է այն ատեն՝

(*)· — Քարբերդի նահանգին անցեալ և ներկայ վաճառականութեան վրայ այս տեղեկութիւնք քաղուած են Յ. Ցարութիւնեան էֆ.ի կողմէ մեզ ղրկուած թղթակցութենէ մը։

բամպակ, մուշտակեղէն և այծենիներ։ Վճարումները կանխիկ, դրամներուն տեսակները ոսկի ու արծաթ, Սուլթն Մուսթ, Սէլիմ և Պաղտատի թէք ըռուած 40նոցները ու մանրիկ արծաթ փարայներ։ Բնական բերքերու հետ փոխանակութիւնը հին թուականն ունի, որով կը հասկցուի թէ ապառիկի դրութիւնը սահմանափակ կը պահէր վաճառողին չահը, չատ անգամ ալ այդ կերպով կորուստներու ենթարկուած, եթէ մանաւանդ տեղացւոց ոմանց հետ ըլլար գործը· այս վախերով պզտիկ խանութպաններու թիւը աննշան բան մը կ'ըլլայ։

Մանրավաճառի իրեղէններ (...) քիչ էին· այդ կարգի բաներուն պէտքը մասամբ ոսկերիչը կը տեսնէր։ Վարկի ու պայմանաժամի սովորութիւնը ու թղթի վրայ դրամին տեղափոխութիւնը սկսած է 40-45 տարիներէն ոչ չատ առաջ· փոխագրութիւններն այս օրուան պէս լէշով, ջորիով և ուղտի կարաւաններով։

Գիւղացի երիտասարդը իր հարսին ու իր քրոջ չինած նաչխուն գտակն ու թէլլիկը կը կրէր։

Հանդերձեղէններու վրայ սեւին գոյնն ընդհանուր էր· կիններ այդ սեւերուն վրայ փէշերու սորին եզերքը կարմիր կտաւի կտրուքներով թերչունի ու ծաղիկի պատկերներ կը ձեւակերտէին· գիւղացի կնոջ մը կիրակէ օրուան պերճ հագուստն այժմեան խատուտիկ չրջազգեստին տեղ այն սեւով ու կարմրչկարած պճնուանքը կ'ըլլար, զոր իրենք հին կոչած էին։ Խութնի խումաշի պէս մետաքսեղէն կտորներ անոր հարսնութեան օրը՝ հարուստին վրայ ալ տօնի օրեր կ'երեւնային· երիկ մարդոց հագածն էր չիլիա էնթարին։

Քաղքենին, մանաւանդ վաճառականն եթէ ճոխութիւն ունենար, ասուէ ճիւպպէ մը կը կրէր, լայն թեւերով, լայն փէշերով մինչեւ ոտքին ծայրը· գլուխը կը դնէր խաուկ մը, վրան 6 կանգուն երկայնութեամբ պարսիկ չալ՝ 120—500 ղրուշ արժողութեամբ։ Այս ճիւպպէներու պատմութիւնը հետաքրքրական բան մը ունի. անոնցմէ մէկը 50 տարի կեանք կ'ունենար, հօրմէն տղուն, տղայէն ուրիշ ազգականի մը կ'անցնէր ու նորէն իր թերերէն զատ թաղին նոր փեսաներն ալ կը հագնէին պսակի ատեն։ Թումաճեան օղլուց բաց կապոյտ, Իղտիրենց չագանակագոյնը, Թիւֆէնկճեանց երկայնաբարոյին ինչ չափ երիտասարդներ վրանին առած՝ անոնց մէջէն նոր հարսին ձայնը գողցած են հարսը հայուածքներով։ Քաղաքցի աղջկան ու կնկան մը տարազը կը տարբերէր գեղջկուհեաց կրածներէն սեւ ու կարմիր զանազանութեամբ։ Այնթէպի կարմրագիծ ալաճան ու Տիարպէքիրի ղումաչը քաղաքացիներունն էր, գլխու երեսի ծանր զարդերն՝ եղած են Բ...ն ու Խ...ը, վրանին չար չար արծաթ դրամներով, Մատինի դեղին չիզմէն հարուստին կնկան մաչիկն՝

մուսներուն ոտքը տեղական եէմենին ու փապուճը, նաչխով ու զամբով ներբանուած. քայլու ատեն երկաթին չըխչըխկոցը մեծաւորի վճռութեան մէջ կը դնէր հագնողը։

Կը փակուի հիներուն պատմութիւնը. 1856 էն ասդիները կամաց կամաց վաճառականներու գործունէութիւնը փոփոխութիւն կը կրէ։ Անկումներ կը պատահին այն խոշոր պատճառներով որ անոնք հաշիւներու նրբութեան չէին հասկնար. թուաբանութիւն եթէ կար, չորս գործողութեան մէջ պարսպաւորած. այդ չափն ալ գոնէ լայնութեամբ գործածել չէին գիտեր։ Ոմանք հաշուեկշիռի քով մոմ վառելէ առաջ դարդարուն ձեռուններով սեղանակներու մէջ նստել կայնելու փափաքէն կը բռնուէին· ուրիշներ ... վերայ։ բնձ համարնախան ձայնյ՝ դրամ փէշերով հողի կը պահէին հեռու անտեսագիտական պայմաններէ. այս միեւնոյն ժամանակ նորկուլէն ամբողջութեամբ արծաթ կը պահանջուէր, երկայն երենոս ծխափողին բերանին կողմը դաստակի հաստատութեամբ սաթեայ ..., խահուէին սկահակները, սեղանի սպասները ամենքն արծաթ ու ոսկի, կնոջ անուշն ալ կը պահուէր դրամագլխէն կիսուած մեծկակ գումար մը՝ անխիտ արծաթեղէններու հետ։

Հրդեհի և անուղիղ գործիչներու փճացուցածներն ալ պակաս տեղ չէին բռներ, նոյնպէս սեղանաւորական և դրամական հրապարակի անակնկալ փոփոխութիւններուն հետեւանքներն։ Այս տեսակ մոլորումներով մէկ կողմէն դրամագլուխը կը տաչուէր, ուրով թուլցած կ'ըլլային վարկ ու ապրանք, միւս կողմէն ալ վայրէջին սկսող վաճառականն անմիկեփները ձեռք բերելու անզօր՝ ամեն փորձ գինքն ալաշումանին մէջ գտնելու մտքով, պարապ չարչարանք մը կ'ըլլար։

Նորերը դուրս կուգան. անոնցմէ ոմանք ժամանակին փայլուն համբաւուած ձեռարուեստին միջոցով դրամագլուխ չունած են. չատեր պզտիկ գործերու չահը խնայողութիւնն հաւաքելով երկու-երեքը մէկտեղել յաջողեր են. դիպուածային բարձրացումներու վրայ կանգ չառնենք, ու մեր նոր կուլածներն անոնք ու այնպիսիներն են որ սկիզբէն կրնայ ըլլալ թէ չորս պատով տնակ մ'ալ չեն ունեցած, ծառայ, սպասաւոր-դրագիր։ Ինչ որ տրուեր է իրենց ի վարձ, պահել գիտցեր ու յաջողեր են ի վերջոյ տափակ անուան մը վրայ հիմնուած ոսկեզօծումը բերել։

ԲԱԶՄԱԲԱԺԻՆ

ԱՐՇԱՄԲ ՆՈՐԿԱՄԱՆ ԾՈՎԸ

Վի...ի... գրահաւորին ընկղմելուն ամենէն ահաւոր պարագաները դեռ նոր կը յայտնուին։

Բոր-Սայիտ եկած անգլիացի սպայք և թղթակիցք ... Ռ...ր և Նէ... Ե...ք

Ռ...ր ամերիկեան լրագրոց՝ կը հաւաստեն թէ խեղճ նաւազք Վի...ի ...ի երեք տարբեր տեսակ մահով մեռան։

Ա. Ջուրին մէջ խեղդուելով պարզապէս։

Բ. Պայթող կաթսային չոգւոյն մէջ այրելով։

Եւ ամենէն սոսկալին

Գ. Ցօղատելով, կտոր կտոր ըլլալով, յարաչարժ պտուտակներուն սուր ծայրերուն տակ։

Երբ գծբախտ ծովակալն իրեն ազգապատ գօտին երկնցնող նաւաստոյն բսաւ «...», և երբ իր մարդոց տուաւ վերջին հրամանը «...», նաւն ինքն իր վրայ դառնալու վրայ էր։ Ուստի, թէպէտ չատեր ծով նետուեցան, բայց անոնց մէկ մասը նաւն իրեն հետ քաչեց՝ ծեց ծովուն տակը տարաւ. զի ջուրերն ամեն կողմէ յորդելին դէպ այն պարապութիւնը զոր ընկղմող նաւն իւր ետեւ կը թողուր, և այս յորձանք մալստրոմի մը սաստկութիւնն ունեցաւ գծբախտ նաւազներուն համար որք նոյն կէտին վրայ կը գտնուէին։

Որովհետեւ նաւուն աջակողմը նախ ընկղմած և ետեւաց կողմն օդին մէջ վեր ելած էր, պտուտակներն ալ չրահանելով ջուրին ընդդիմութեան, բուռն սաստկութեամբ կը դառնային օդին մէջ։ Մեքենայք կասած չէին· զի ծովակալը նաւը չոգիսլինդ կ'ուղղէր դէպ ի ցամաք։ Մեքենայք ամեն կողմէ փակուած ըլլալով, նաւն ընկղմելէն ետքն ալ պահ մը դարձան պտուտակները, մինչեւ որ կաթսայք պայթեցան։ Երբ պտուտակները ջուրին մակերեւոյթն հասան, ծովը նետուողներէն չատեր դեռ չէին կրցած հեռանալ նաւուն մօտերէն, կամ յորձանքին դէմ կը մաքառէին։ Այս կերպիւ ուխտունի չափ խեղճեր բռնուեցան պտուտակներուն մէջ։ Այն սպայներն անգամ որք միւս նաւերէն եղելութիւնը կը դիտէին և յայնվայր իրենց պաշտօնութիւն կրցած էին պահել, այս վայրկենիս տեղի ունեցած աղետալի տեսարանը չկրցան դիտել անվրդով, և չատերու աչքն արտասուօք լցան։ Ակնթարթի մը մէջ ծովը ծածկուեցաւ մարդկային արիւնով. իրենց սուր ծայրերով այն պողպատեայ խոշոր պտուտակներն ո՛ր մէկուն գլուխը կը կտրէին կը նետէին, ո՛ր մէկուն սրունքն։ Որ մէկ նաւազ մէջտեղէն երկուքի կը բաժնուէր, և ծովային զինուորի մը կամ սպայի մը բազուկն օդին մէջ կը ճօճէր։ Եւ ահեղ չարաչարժ ջուրին դարնող պտուտակներն ամպի մը թանձրութեամբ ջուրը կը ցօղէին չորս կողմ, և արեան կայլակներ կը խառնուէին այն ցօղաբուխ ջուրին և կը ցայտէին մինչեւ հեռաւոր նաւերուն վրայ։ Եւ յորձանքը կը ծծէր իրեն հետ անդունդը կը տանէր յօշոտեալ մարմիններու կտորուանք։ Այս յորձանքի մէջ գտնուող ամեն նաւազք իրենք զիրենք կորսուին։ Ամենէն քաջ լողորդները դադրեցան լողալէ· իրարու կը փաթթուէին, գլուխ կը հրէին, մինչեւ որ զամենքը մէկէն իւր սուր ճանկերուն մէջ առնելով յօչ յօչ կը պատառէր կը բզկտէր սոսկալի պտուտակը. Վայրկեան մ'ալ,— վայրկեան որ դիտողներուն համար դար մը երեւցաւ — և ծովը կարմիր փրփուր մը քաշեց այս քստմնելի տեսարանին վրայ։ Անիծեալ պտուտակներն ալ, իրենց եղկելի զոհերն ալ կորան գացին։

Բայց սաստ չվերջացան արհաւիրք ընկղմեալ նաւազներուն· զի անոնք որ նաւուն յորձանքէն բռնուելով վար իջած էին, և յուսալի էր զի ջուրին երեսն ելնէին սակաւին, հազիւ թէ վար իջեր էին, և ահա կաթսայներուն պայթման՝ սաստիկ մէջ մխեւալ չոգիները դուրս պոռթկացին, և ջուրը վեր նետեցին օդին մէջ ահռելի բարձրութեամբ և սոսկալի չառաչմամբ։ Եւ այս չոգւոյն հետ ջուրէն վեր նետուեցան այրած մլկած աննկարագրելի կարգ մը նաւազներ ալ։

Երբ Վի...ի արքունի նաւն արկածին վայրը գնաց դիակներ գտնելու, տեսաւ չատ մը չանձռուկեր որք մարմնի կտորներ և ամբողջ դիակներ կը բզկտէին կ'ուտէին։ Գծբախտ ծովակալին գլխարկն, հեռադէտն և հեռադրի սուլը գտնուեցան, բայց մարմինը չգտնուեցաւ։ (Ուրեմն, սխալ է այն լուր թէ ծովէն հանուեր է և ուրիշ գրահաւորի մը մէջ հօգին աւանդեր է։)

Վի...ի Բ. նաւապետ Ճէլլիքօ տենդահար հիւանդ պառկած էր իւր խցիկին մէջ մինչդեռ Բախումը լսելուն պէս, գիշերնոցով վեր ցատկեց հզօր ճիգով մը և ինքզինք ծով նետեց։ Ցեղակալ մը որ ծովուն մէջ էր արդէն՝ իւր բազուկն անցուց Բ. նաւապետին մէջքն, և չուտով հեռացուց զնա ընկղմող նաւէն, և երկուքն ալ ազատեցան։

ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆ

Անցեալ երեքշաբթի Լոնտոնի Սրբոյն Պետրոսի եկեղեցւոյն մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ ի յիշատակ Սըր Ճորճ Թրայընի և իրեն հետ կորած սպայներուն և նաւազներուն։ Թագուհին և Ուէլզի իշխանը բարձրաստիճան պաշտօնականներ ղրկած էին իբրեւ ներկայացուցիչ, և ներկայից մէջ կը նշմարուէին Թագուհւոյն որդի ծովակալ Էտինպուրկի Դուքսն, որ աչքերէն գոյժ իմանալով չէր կրցած իւր արտասուքը զսպել, Թագուհւոյն հօրեղբօրորդի և անգլ· բանակին սպարապետ Քէմպրճի դուքսն, և այլ ծովակալներ, զօրապետներ, արքի և նախորդ նախարարներ, եւն։ Վեր. Ճօն Սթօրտ կատարեց գլխաւոր պաշտամունքը։ Մահերգներ երգուեցան երգեհոնի ընկերակցութեամբ, հոգեհանգստեան աղօթք կարդացուեցան, յետ որոյ Վեր. երէցը սրտառուչ դամբանական մը խօսեցաւ, որ խորունկ տպաւորութիւն ըրաւ։ Այրիներուն կանանց և որբացեալ մանկանց համար մ'օգնութեան գումարը չարժող խօսքեր ըրաւ։ «Անոնք որ կորան այս ահաւոր արկածին մէջ, կըրցած են ըսել մտովի· «Ինչպէս մեր նախահարք Սէն-Վինսանի և Թրաֆալկարի ճակատամարտներուն մէջ, մեք եւս այս արկածին մէջ առ հայրենիս մեր պարտականութիւնները կատարելու հոգ տարինք, և լիակատար վստահութեամբ կը թողունք երկրի վրայ մեր սրտին ամենէն մօտիկ եղողներն ի խնամս մեր հայրենի երկրին»։

—Արկածին վրայ Բ. հրամանատար Մարքհամ ծովակալին պաշտօնական տեղեկագիրը չուտով Անգլիա բերելու համար, յատուկ չոգենաւ ղրկուեցաւ նաւատորմին կողմէ, յատուկ կառախումբ ճամբայ հանուեցաւ Պրինտիզիէ, որ իրեն սպասող սրընթաց չոգենաւ մը գտաւ ի Բալէ, այնպէս որ ստորական թղթատարի նամակներէն առաջ հասան նաւատորմին պաշտօնականներուն կողմէ ղրկուած գիրերը։ Բայց անգլ· ծովակալութիւնը դեռ պաշտօնական տեղեկագիր չէ հրատարակած։

—Վի...ի նաւապետ Պուրք պիտի դատուի Մալթայի մէջ։ Իւր հարցաքննութենէն ետքը, եթէ պէտք տեսնուի, ի դատ պիտի կոչուին Մարքհամ ծովակալ և իւր նաւապետը։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Լայբցիկի կայսերական գերագոյն ատեանն անցեալ չաբթուն վճիռ արձակեց Պ. Ֆէօհրէր անուն պանդոկապետին վրայ, որ ամբաստանուած էր թէ Ալզասի մէջ Նէօյ-Պրայզախի բերդին գծագրութիւնն հաղորդած է Ֆրանսական կառավարութեան։ Ամբաստանութիւնն հաստատուելով, պանդոկապետն եօթնամեայ բանտային աշխատութեան և քաղաքային իրաւունքէ տասնամեայ զրկման դատապարտեցաւ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ. — Տասն և հինգ աւազակներու հրոսախումբ մը, Ռումանիայէն գալով, յարձակեցաւ պանդոկի մը վրայ ընդ մէջ սահմանագլխոյ և Մէհատիայի հունգարական չիֆթլիկներուն։ Պահապան մը սպաննեցաւ, և պանդոկն աւար առնուեցաւ։ Աւազակներն 3 հազար ֆիորինի արժէքով դրամ և արժէքաւոր նիւթեր տարին։ Այս յարձակումն այն կողմի չիֆթլիկներն այցելողներուն մէջ մեծ սարսափ թողուց։

ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ այս օրերս Քիսինկէնի ջուրերն երթալու առթիւ ի Լայբցիկ պիտի հանդիպի, ուր իրեն սիրալիր ընդունելութիւն մ'ընելու պատրաստութիւնք կը կատարուին։

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՐԷՆ. — Սթրազպուրկի «Հաւատարմութիւն» անուն կաթօլիկ ընկերակցութիւնը լուծուեցաւ, իբր կանոնագրոյն հակառակ վարուած ըլլալուն համար, որ իրեն կ'արգիլէ հանրավարական գործերով զբաղիլ։

ԶՈՒԻՑԵՐԵԱՆ ՋՐՕՍԱՆՔ. — Ի Զուրիխ բացուեցաւ նամակադրոշմի միջազգային ցուցահանդէս մը, ի պատիւ յիսնամեակին Զուիցերիոյ դաշնակցային առաջին նամակադրոշմներուն հաստատման։ Այս առթիւ, Թղթատարութեան դաշնակցային պաշտօնարանն արտօնեց 5 սանդիմնոց 30,000 մասնաւոր թղթատարական քարդերու հրապարակումն, որք այս ցուցահանդէսին մէջ միայն պիտի ծախուին։ Կազմակերպիչ մասնախումբն երկերկու օրինակ պիտի տայ իւրաքանչիւր այցելուի։ Ցուցահանդէսներն այս հազուագիւտ քարդ թօզդալին վրայ ինկան, որոյ իւրաքանչիւրը սովորաբար 5 ֆր· ծախուիլ սկսաւ, և մինչեւ 20 ֆր· բարձրացաւ։ Նամակադրոշմ հաւաքողներն եռանդուն մարդիկ են, և այս ցուցահանդէսն լիակատար գոհացում կուտայ իրենց։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (50)

ԼՈՒԻ ԺԱՔՕԼԻՕ

ԻԻԶՕՐԻ ՋԱՂԱՑՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

Դ.

ՀԱՆՃԱՐԵՂ ՈՍՏԻԿԱՆ ՄԸ

—Ըսէք նայինք գիշերն ի՞նչպէս անցուցիք, հարցուցին Պուառոնները։

—Բայց չատ լաւ, ինչպէս միշտ, պատասխանեց Լիւս։ Երբեք չպիտի մոռնանք սիրալիր ընդունելութիւնն զոր ըրիք մեզ։

—Բէ՛հ, չարժեր որ միշտ կրկնէք մեզի այդ խօսքը· կարծես մենէ բաժնուելու երեւոյթ ունիք։

—Ճիշդ, հայր Պուառօն, մեկնելու վրայ ենք։

—Կարելի՛ բան չէ։

—Պիտի մեկնինք, ինչպէս պատիւ ունեցանք ձեզ ըսելու։

—Բայց մեզ հետ պիտի ճաշէ՞ք։

—Այո, վերջին անգամ ըլլալով։

Երկու ժամ ետքը, ոստիկանը և հարցաքննիչ դատաւորը հեռացած էին այն վայրէն, և կառախումբ նստած էին՝ Լիւս դէպ ի Փարիզ, Պ. տը Մարսէյ դէպ ի Մարսիլիա երթալու համար։

Քանի մը ամիս ետքը, երբ երկուքն ալ իրար գտան Փարիզի մէջ, Լիւս Պ. տը Մարսէյը Լըբէք փողոցը տարաւ, չնորհակալ ըլլալու համար Ժաք Լօռանին, իրենց կեանքն ազատած ըլլալուն։

Ուչի ուչով ականջ դնելէն ետք անոնց, ծերունին ըսաւ·

—Բարեկամներս, խաղի մը զոհ եղած էիք· երբեք նամակ չընդունեցայ ձենէ, չէի ճանչնար Իւզօրի ջաղացքը, և բնաւ մաս չունիմ ձեր փրկութեան մէջ։

Երկու մարդերը ելան գացին ապուչ կրթած։ Ուրեմն որոշուած էր որ այս գործ գաղտնի՞ մնար յաւէտ։

Հինգ տարի ետքը, Ժաք Լօռան Կ. Պոլիս կ'երթար, ֆրանսական դեսպանէն կանչուելով, և զայն տանող չոգենաւը փոթորիկի բռնուելով ստիպուեցաւ դադար առնել երկրային այն փոքր սիրուն դրախտներէ մէկուն մօտ զորս Սոնիական կղզեք կ'անուանեն։ Ուղեւորները ցամաք ելան, և որովհետեւ տեղւոյն միակ օթէլը չէր բաւեր անոնց ամենն ալ պատսպարելու, ոմանք հիւրասիրուեցան բնակիչներուն տուները։ Ժաք Լօռան չոգենաւը մնացած էր, երբ զարմացմամբ տեսաւ անծանօթ մարդ մը, բարձրահասակ, վայելուչ, զինուորական կեցուածքով, հազիւ երեսունըհինգ տարեկան, որ իրեն մօտեցաւ ժպտաչուրթն, ըսելով·

—Սիրելի հայրենակից, իմացայ թէ չէք հեռանար չոգենաւէն՝ իր դադարի պահուն· ծովը չատ գէչ է, և ասիկա կրնայ քանի մը օրեր տեւել։ Թոյլ կուտա՞ք որ իմ տունս հիւրընկալեմ ձեզի։ Ես Ֆրանսացի եմ, կինս ալ։ և չափազանց ուրախ պիտի ըլլանք ձեզ ընդունելով։

Կարելի չէր մերժել, և քանի մը վայրկեան ետքը, երկու կայտառ ազնուագգի ձիեր մեր ուղեւորն ու հիւրընկալը տարին փառաւոր ճամբէ մը որ կղզւոյն դէպ ի ներսը կ'ուղղուէր։ Քառորդ ժամ չանցած, կառքը կը դառնար նարինջենիներու փառաւոր ծառուղի մը, որուն ծայրը կ'երեւէր չքեղ ղղեակ մը, արդի ճարտարապետութեան բովանդակ ճոխութեամբը չինուած։

Հրապուրիչ գեղեցկութեամբ մանկամարդ կին մը, շրջապատուած չորս մատղաչ տղաքներէ, որոց յետինը՝ դեռ ստնտուին գիրկը, կը կենար վերնադաւթին վրայ՝ եկողներն ընդունելու համար։

—Վերջապէս, ահա եկա՞ր, Թէօտոր, գոչեց կինը իր ամուսինն ընդունելով· կը սկսէի մտահոգ ըլլալ։

Եւ անոր թեւերուն մէջ նետուեցաւ։

—Ի՞նչ բանէ կը վախնայիր, Սոֆիա, պատասխանեց երիտասարդը, կաթոգին համբուրելով զայն···։ Տես, հայրենակից մը կը բերեմ քեզի որ հաճեցաւ մեր հիւրասիրութիւնն ընդունիլ։

—Բարի եկաք, պարոն, պատասխանեց մանկամարդ կինը անուշ ժպիտով մը։ Ա՛յնքան երջանիկ կ'ըլլանք երբ Ֆրանսացիներ հիւրընկալենք և Ֆրանսայի վրայ խօսինք։

Ժաք Լօռան երկու օր անցուց այն դիւթիչ վայրին մէջ, ուր կեանք գեղեցկացնող ամեն բան կը գտնուէր՝ պերճափառ առատութեամբ։ Դղեակին տէրերը իշխանական հարստութիւն մը ունենալու էին։ Իր մեկնումին նախընթաց օրը, ոստիկանութեան նախկին պետը տակաւին առիթ չէր ունեցած լսելու իր հիւրընկալներուն ընտանեկան անունը, երբ երեկոյին ի միասին սրահը հաւաքուած ըլլալով երիկուան թէյը խմելու համար, երիտասարդ դղեկատէրը ճամբեց ծառաները, և խօսքն հիւրին ուղղելով·

—Ապահով եմ, Պ. Ժաք Լօռան, ըսաւ անոր, թէ չատ զարմացած ըլլալու էք տակաւին չիմանալով թէ ո՞վ են անոնք որ պատիւ ունեցած են ձեզ ընդունելու։

—Կը խոստովանիմ թէ···

—Ես Ներթան հարիւրապետն եմ, և ձեզ կը ներկայացնեմ տիկին Թուանիէն, որ անունով միայն եղած է, մեռած ի Փարիզ 18 յունվար 184··· և հինգ տարիէ ի վեր իմ կինս։

Ժաք Լօռան, բոլորովին ապուչ կրթած, չէր գիտեր ի՛նչ պատասխանէր։ Երիտասարդը չարունակեց·

—Մահուանս վաւերական ապացոյցին վրայ, վասնզի տեսնուած էր թշնամիներու ձեռքով զարնուիլս և իմ մահուանս վճիռը տրուած էր, Սոֆի Ֆօնդէզ, նշանածս, մահամերձ հօրս թախանձանքներուն վրայ, հաւանած էր ամուսնանալ Պ. Թուանիէի հետ, պաշտպան մը ունենալու համար, պայմանով որ այս վերջինը երբեք չպահանջէր իր ամուսնական իրաւունքները ··· Ժամանակ մը ետք, խոյս տուի Ափրիկէէն ուր բանտարկուած էի, և Ֆրանսա դարձայ։ Երեւակայեցէք յուսահատութիւնս և Սոֆիին յուսահատութիւնը։ Պ. Թուանիէ որ ամեն ժամանակ կ'ակնկալէր, մէկէն կորսյս իր վերջին յոյսը։ Օր մը, յանկարծ վրայ հասաւ՝ երբ մենք իրար փաթթուած կուլայինք։

— Երկիւղ մի՛ ունենաք ձեր պատուի մասին, պարոն, ըսի իրեն, բայց թողէք որ լանք մեր յաւիտենապէս կորսուած երջանկութեան վրայ։

—Ուրեմն երեքս ալ լանք, պատասխանեց դատաւորը· վասն զի ես ալ դժբախտ եմ։

—Իրաւ է ըսածը, Թէօտոր, յարեց Սոֆի մեծ կարեկցութեան թափով մը։ Ցարգենք զայն միշտ, վասնզի մարդերուն ազնուագոյնն է։

Եւ ամենքս ալ արտասուեցինք։ «Ոչ, չպիտի ըսուի թէ, գոչեց Պ. Թուանիէ, երեք դժբախտներ կան՝ երբ մէկը կը բաւէ։»

Այն ատեն խորհուրդ մը առաջարկեց մեզ որ ի գործ դրուեցաւ, ընտանիքին բըժիշկին մեղսակցութեամբ։ Տիկին Թուանիէ հիւանդցաւ, և մահ ձեւացուց այն գիշերն իսկ ուր պիտի գար ինձ միանար Իւզօրի ջաղացքը, որ ընտանեկան կալուած մըն է· կնոջ դիակ մը անցած էր անոր տեղը, և յաջորդ օրը մեծաչուք կը թաղէին զայն, առանց ոեւէ կասկած արթնցնելու։ Կտակ մը, տիկին Թուանիէի ձեռքով գրուած, ինձ կը թողուր իր ահագին հարստութիւնը իբր ընկեր տղայութեան, որպէս զի կարենայ, այս կերպով օրինաւորապէս մեզ դարձնել զայն մեր ամուսնութենէն ետքը։

Տասնըհինգ օր ետքը, Պ. Թուանիէ ինքն անձամբ կուգար մեզ առնել և նոտարական պայմանագրերով զորս պատրաստել տուած էր, մենք կրնայինք ամուսնանալ ի Հռոմ առանց դժուարութեան։ Առաջուց կարգադրուած էր մէջերնիս որ Ֆրանսայէն հեռանայինք և հոն չդառնայինք մինչեւ որ մեռնէր Պ. Թուանիէ, մեր բարերարը։ Հնազանդեցանք, և եկանք այս սիրուն կղզին ապաստանեցանք, ուր հինգ տարիէ ի վեր անխառն երջանկութիւն մը կը վայելենք։

«Երախտագիտութեան համար Պ. Թուանիէի անունը տուինք մեր անդրանիկ զաւկին··· Եւ ահա, սիրելի պարոն, բոլոր գաղտնիքը Իւզօրի ջաղացքի այն գործին որուն ժամանակով դուք ալ քիչ մը խառնուեցաք։

—Գաւաթ մը թէյ, պարոն Ժաք Լօռան, ըսաւ այն ատեն Սոֆի տը Ներթանի անուշ ձայնը։

—Յօժարակամ, տիկին, պատասխանեց ոստիկանութեան նախկին պետը··· և թոյլ տուէք որ խմեմ ձեր երջանկութեան յարատեւութեանը։

Թարգմ.

Երուանդ Սրմաքէշխանեան

ՎԵՐՋ

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ, Թղթադրամը բառնալ որոշած ըլլալով, ոսկի և արծաթ կը գնէին քանի տարիէ ի վեր։ Արծաթին յանկարծ ինկած ըլլալով անգլ.-Հնդիկ կառավարութեան ծանօթ որոշմամբ, աւստրօ-հունգարական կառավարութեան տնօրինութիւնք ձախող արդիւնք մը կ՚ունենան. զի գնուած արծաթին վրայ մեծ վնաս կ՚ընեն։— Ընդհակառակն, անգլ. բարձր սեղանաւորութիւնը շատ գոհ է տրուած որոշումէն։ Հնդկաստանի մէջ եւս օր մը ոսկւոյ դրութեան հաստատմամբ, Անգլիա և Հնդկաստան դրամական նոյն դրութիւնը կ՚ունենան։ Երկմետաղեանք չեն կարծեր սակայն որ ոսկւոյ դրութիւնն յաջողի հնդիկ ազգաց ժողովրդեան մէջ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՑ ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԱՐԿԱԾ.— Ի Ռուսիա Ռոսթով-Վիազմի երկաթուղւոյն վրայ, անցեալ շաբթուն, վաճառաբարձ կառախումբ մը կանգ առնել ստիպուեցաւ. զի երկաթուղւոյն վրայ միլիոններով թրթուրներ կը պտըտէին։ Անիւները ճըզմելով զանոնք այնքան իւղոտեցան որ սկըսան սահիլ և մեքենայն իւր զօրութիւնը կորսնցուց անիւներուն վրայ։ Բաւական տեղ երկաթներուն վրայ աւազի թանձր խաւ մը ցանելով միայն կարելի եղաւ ճամբայն շարունակել։ Ալճերիոյ մէջ մարախներու թանձր խաւեր կառախմբի մը ճամբայն կտրած ըլլալ լսուած էր։ Բայց թրթուրներուն չհնազանդութիւնն առաջին անգամ կը լսուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը կիրակի օրուընէ ի վեր հիւանդ է և բժշկաց ձեռամբ կը դարմանուի։

Ն. Ամենապատուութիւն երէկ իւր տունը կոչեց Պատրիարքարանի հայերէն ու թուրքերէն թղթակցութեանց տեսուչներն և ինչ ինչ խնդրոց վրայ հրահանգներ տուաւ։

Ցառաջիկայ կիրակի օր պիտի կատարուի Գանտիլլի Նորակառոյց եկեղեցւոյն օծման հանդէսը։ Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան Պատարագ պիտի մատուցանէ և պիտի կատարէ օծման արարողութիւնը։

Գզիլի առաջնորդական փոխանորդ Արժ. Բարթուղիմէոս վարդապետ Պաղճեան կիրակի օրը մայրաքաղաքս ժամանեց իւր աչքի հիւանդութիւնը դարմանելու համար։ Տ. Բարթուղիմէոս վարդապետ երէկ Մաքրիգիւղ երթալով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացաւ։

Ուսումնական ու Տնտեսական Խորհուրդները վաղն ի նիստ պիտի գումարին Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

Քաղաքային բժշկական վարժարանի դեղագործական ճիւղի երեսուն ուսանողներէն տասնմէկ հայ ուսանողք յաջող քննութեամբ իրենց շրջանն աւարտած ըլլալով, վկայական պիտի ստանան։

Այս շրջանաւարտներն են.

Գայթաքճեան	Պօղոս
Գէլլէճեան	Սարգիս
Դաւիթեան	Յարութիւն
Իզմիրլեան	Միհրան
Կիւմիւշեան	Լեւոն
Մէրհամէթճեան	Կարապետ
Միրտիչեան	Գրիգոր
Պէզիրճեան	Թադէոս
Պօյաճեան	Միքայէլ
Տէօվլէթեան	Հէրակլէս
Օտապաշեան	Թորոս

Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան վարժարանի ԺԴ տարեշրջանի քննութիւնք պիտի կատարուին վաղուընէ (չորեքշաբթի) սկսեալ մինչև յուլիս 1, հինգշաբթի։ Այդ օրը, յետ միջօրէի, պիտի կատարուի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը։ Հարցաքննութեանց օրերն են՝ յունիս 23, 24, 25, 28, 29, առաւօտները ժամ 9էն 12 և միջօրէէն ետք՝ ժամ 2էն 5 (Ը. Ե)։

ՄԵՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Այսօր կ՚աւարտի մեր թերթօնը, ԻԻՋՕՐԻ ԶԱՂԱՑՔԻՆ ՈՃԻՐԸ, որուն լրացուցիչ մասը պիտի ըլլայ

ԹԻԱՊԱՐՏՆԵՐՈՒ ՎՐԻԺԱՌՈՒԹԻՒՆ

հեղինակութիւն Լուի Ժաքօլիոյի։ Առաջինին ազդած հետաքրքրութիւնն այս երկրորդ մասին մէջ այնու մանաւանդ կը բազմապատկի, զի ծայրէ ի ծայր կը տեսնուին հոն Ժաք Լուանի, այս եզական ոստիկանին, Լիսի և Պ. տը Մարսէյի զանազան հնարքներն ու դարձուածքները։

ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ
ԵՒ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

Ի գիտութիւն պատուարժան ծնողաց, կը ծանուցուի թէ Սպանդարեան Ուսումնարանի քննութիւնք կը սկսին յունիս 23ին և պիտի տեւեն մինչև յուլիս 9։

Քննութիւնք պիտի կատարուին առաւօտեան 9—12 և կէս օրէն յետոյ 2—5 (Ըստ. Եւր.)։

Ուստի կը հրաւիրուին պատուարժան ծնողք քննութեան ներկայ գտնուիլ։ 1—2

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Մաքսային վերատեսուչ անուանեցաւ Բահիֆ փաշա, նախորդ նախարար Հանրօգուտ շինութեանց։

Պետական Խորհրդոյ անդամ անուանեցաւ Պետրոս էֆէնտի Գույումճեան, ընդհանուր տնօրէն անտառաց և հանքաց։

Անտառաց, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութեան օգնական անուանեցաւ Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտի, խորհրդական Հանրային Պարտուց Թօղեալ հասութից վարչութեան։

Թաղապետութեան Ա. շրջանակին տնօրէն անուանեցաւ Ճէվտէթ էֆէնտի, օգնական նոյն տնօրէնութեան, և իրեն յաջորդեց Ճէլալ էֆէնտի, ընդհանուր դատախազ Գոսովայի նահանգին։

Մալթայի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ Մաքսիմ էֆէնտի, ընդհանուր հիւպատոս Գորֆուի։

Գորֆուի ծամանեան ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ Էմին պէյ, հիւպատոս Նարտէի, և իրեն յաջորդեց Ահմէտ պէյ, նախորդ փոխ-հիւպատոս Բոտկորիցայի։

Սիւմպէքլի կզզւոյն նախնական դատարանին նախագահ անուանեցաւ Մէհմէտ էֆէնտի, նախորդ նախագահ նախնական դատարանին Քալիմնօզի։

Քալիմնօզի նախնական դատարանին նախագահ անուանեցաւ Ալի Վէհպի էֆէնտի, նախորդ նախագահ նախնական դատարանին Քէրքէի, և իրեն յաջորդեց Դատական նախարարութեան վճռակտրութեանց դիւանի քարտուղարներէն Աշիր պէյ։

Հէրքիլթի նախնական դատարանին նախագահ անուանեցաւ Դալիպ էֆէնտի, նախկին նախագահ նախնական դատարանին Քէրքէի։

Կէօրիւճէի վերահաստատեալ առեւտրական դատարանին նախագահ անուանեցաւ Կ. Պոլսոյ առեւտրական դատարանի քարտուղարներէն Մէհմէտ Շաքիր էֆէնտի։

Ասոնցմէ Ալի Վէհպի ու Շաքիր էֆէնտիներն և Աշիր պէյ, մայրաքաղաքս գտնուելովին հարկ եղած օրինական երդումն ըրին. իսկ Մէհմէտ ու Դալիպ էֆէնտիներուն համար, որք իրենց տեղերը կը գտնուին, հրահանգ տրուեցաւ Արքեպիսկոպոսի կզզեաց կուսակալութեան՝ օրինական երդումը կատարել տալու համար։

Իւլսի առաջին աստիճան տրուեցաւ Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան հաշուակալ Նուրէտտին պէյի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Րումէլիի երկաթուղեաց Սարամպէյի ու Եանպօլուի գիծերուն գօմիսէր Խաստ էֆէնտիի, Էվգաֆի նախարարութեան ծախուց վարչութեան գաւառաց ճիւղին գեր-տնօրէն Մէհմէտ Շիւքրի էֆէնտիի և Հալէպի երեւելիներէն Գուստիղաճ Բէշիր էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Պաղտատի նահանգին թաղապետութեան Գ. շրջանակին բժիշկ Նէշաթ Ակեահ էֆէնտիի և Կիւլպէնկեան տան Մուսուլի ներկայացուցիչ Ալիքսան էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Էվգաֆի նախարարութեան ծախուց վարչութեան մայրաքաղաքիս ճիւղին գեր-տնօրէն Ճէմիլ պէյի, նոյն ճիւղի արձանագրիչներէն Մէհմէտ Ալի, Տէրվիշ ու Ֆաիգ էֆէնտիներու և Էնկիւրիի նահանգին Էվգաֆի գործոց հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Թէվֆիգ էֆէնտիի։

Րապիաի աստիճան՝ Ներքին մամլոյ դրաքննիչներէն Ալքիվիատի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պաթումի օսմանեան հիւպատոս Սուպհի պէյի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Նումունէխանէի Օսմանիի քարտուղար Մէհմէտ պէյի և շոգենաւային Քինարա ընկերութեան Պոլսոյ գործակատար Պ. Ճօլիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կզզիներու թաղապետութեան ժողովին նախագահ Ճօնհաճօրուլօ էֆէնտիի և Իտարէի ժողովոյ անդամներէն Գարամանեան Արթին էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Նումունէխանէի Օսմանիի պաշտօնեայներէն Եսավարս էֆէնտիի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Ներքին գործոց վսեմ. նախարարն երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՌՆՆ. — Հանրային պարտուց վարչութեան գօմիսէր Մուրատ պէյ և հելլենական դեսպան Պ. Մավրօգորտաթօ երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Հելլենական դեսպանը յետոյ տեսակցեցաւ նաեւ Արտաքին գործոց վսեմ. նախարարին և վսեմ. խորհրդականին հետ։

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐՁՐ. ԽՏԻՎԻՆ. —Ինչպէս երէկ ծանուցուեցաւ, Բարձր. Ապպաս Հիլմի փաշա հինգշաբթի օրն Աղեքսանդրիայէն ճամբայ պիտի ելնէ մայրաքաղաքս գալու համար։

Կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ Ցինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամներէն Ֆերիգ Իպրահիմ փաշա իւր հետեւորդներով անցեալ ուրբաթ իրիկուն Աղեքսանդրիա ուղեւորեցաւ կայս. Իզզէտտին շոգենաւով։

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, Բարձր. Խտիվին բնակութեանը պիտի յատկացուի յ՚Օրթաքեօյ Տէֆթէրտար Պուռնի ծովեզերքն ի նորոյ կառուցեալ հոյակապ ապարանքներէ մին, որ շքեղապէս կահաւորուած է։

Բարձր. Ապպաս փաշա մայրաքաղաքս ժամանելուն ուղղակի կայս. պալատ պիտի երթայ իւր հաւատարմական զգացմանց արտայայտութիւնը մատուցանելու յոտս կայսերական գահոյից։

Բարձր. Խտիվը Ֆի---տ շոգենաւով և հետեւորդներն ալ Շուքէ-- շոգենաւով պիտի գան։

Ն. Բարձրութեան կը հետեւին Արտաքին գործոց նախարար Տիգրան փաշա, Սապիթ փաշա, Շէվգը փաշա, Արտաքին գործոց արարողապետ Մարթինօ փաշա, Ներքին գործոց արարողապետ Մահմուտ Շիւքրի փաշա, առաջին թիկնապահ Ապտիւլհալիմ փաշա, Թօսուն փաշայի որդի թիկնապահ Սայիտ պէյ, Ապպանի Մէհմէտ պէյ, Խտիվին մասնաւոր բժիշկ Քոմանոս պէյ և այլք։ Բարձր. Խտիվին համար թէեւ կ՚ըսուի թէ երկու շաբաթ չափ մայրաքաղաքս պիտի մնայ, սակայն այս մասին վերջնական տեղեկութիւն մը չկայ։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ նորընտիր վերատեսուչ վսեմ. Բահիֆ փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց և իրեն շնորհեալ պաշտօնին համար շնորհակալութիւն մատոյց։ Բահիֆ փաշա կայս. պալատէն ելնելով իւր պաշտօնատեղին գնաց և լիկիւռան կողմն ալ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՆՈՐ ԿԱՄՈՒՐՋ ԵՒ ՆՈՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ. — Դրամատերց նոր խումբ մը կայս. կառավարութեան դիմեր է Սկիւտարէն Սէրքէճի կախեալ կամուրջ մը շինելով Անատոլուի ու Րումէլիի երկաթուղիները միացնելու համար։ Այդ դրամատերց խումբը կազմողներու անունները տակաւին յայտնի չեն, սակայն սա ստոյգ է թէ ամերիկացի մեծահարուստ անձեր են։

Ծրագրոյն մէջ ըսուած է թէ կամուրջը 40 մեդր բարձրութիւն և 20 մեդր լայնութիւն պիտի ունենայ։ Երկաթուղւոյ գծէն զատ՝ թրամուէյի գիծ մ՚ալ պիտի շինուի ինչպէս նաեւ հետիոտն գնացողներու յատուկ ճամբայ մը։ Երկու կողմերը քաղինօներ և խանութներ պիտի շինուին։

Դրամատերց խումբը խնդրած է նաև մինչեւ Պաղտատ երկաթուղի մը շինելու մենաշնորհն և յանձն առած է այդ բոլոր շինութիւնները տասնը հինգ տարիէն աւարտել։ Այս ծրագիր յանձնուած է Հեռնհաս իշխանութեան։

ՍԱՄՕՍԻ իշխան Ալէքսանդր Գարաթէօտորի փաշա՝ կայս. Իրատէով շնորհեալ արտօնութեան մը համաձայն, երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց և ուղղակի կայս. պալատ գնաց։ Ալէքսանդր Գարաթէօտորի փաշա իւր հաւատարմական զգացմանց արտայայտութիւնները մատուցանելով արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ վարչութեան նախագահ Եուսուֆ Րիզա փաշա, որ հիւանդացած ըլլալով օդափոխութեան համար Հէյպէլի կղզին կը գտնուէր, ապաքինած ըլլալով նախընթաց օր կայս. պալատ գնաց։ Ն. Վսեմութիւն իւր պաշտօնատեղին երթալէ յետոյ այցելեց նաեւ գաղթականաց այրիներու ապաստանարանը։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — Դատարանաց կազմակերպութեան 65րդ յօդուածը կը տրամադրէ որ երբ դատարանի մը մէջ ձեռնհասութեան խնդիր ծագի, պէտք է լսել ընդհանուր դատախազները։ Դատական նախարարութիւնը նկատելով որ այդ կարգի դատերու մէջ երբեմն չը յարգուիր օրինաց վերոյգրեալ տրամադրութիւնն, որով տրուած վճիռը կը բեկանի վճռաբեկ ատենին կողմէ և դատին տէրերն ալ այդ պատճառաւ խել մը ծախքերու կ՚ենթարկին, հրահանգ տուած է ամեն կողմ որ այդ կարգի դատերու մէջ ընդհանուր դատախազը լսուելէ յետոյ միայն տրուին վճիռները։

ՊԱՏՃԱՌԱՆ Դատավարութեան Օրինաց մէկ քանի յօդուածները բարեփոխելու համար կազմեալ յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ. — Իտալական դեսպան Քօլլօպիանօ կոմսն այս կիրակի օր Մեծ կղզի գնաց Սէյի- պաշտակ շոգենաւով և այցելութիւն տուաւ ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպօնին։

ՄՈՆԻԹԷՕՌ ՕՌԻԱՆԹԱԼԻ դադարումը ծանուցանող պաշտօնագիրն է հետեւեալն, որուն ֆրանսերէնն հրատարակուած է Բերայի թերթերուն մէջ.

Մոնիթէօռ Օրիանթալ լրագիրն իւր յունիս 16/28ի թիւին մէջ հրատարակած ըլլալով հատուած մը, որուն հրատարակումն արգիլուած էր գրաքննիչին կողմէ, բարձրագոյն հրամանաւ դադարման դատապարտուած է մէկ շաբաթուան համար, յունիս 17/29էն սկսեալ։

Օտար Մամլոյ Տնօրէն
Ա. ՄԱՃԻՏ

ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ. — Այս կիրակի առաւօտ, Սամաթիոյ Ցունաց եկեղեցւոյն մէջ պատարագ մատուցուած պահուն՝ աչտանակ մը շրջեցաւ կանանց յատուկ պահարանին մէջ և հրդեհ ծագեցաւ։ Այս արկած բաւական շփոթութիւն առաջ բերաւ եկեղեցւոյն մէջ և արարողութիւնք պահ մը ընդհատուեցան։ Ջրհանկիրք հասնելով հրդեհը մարեցին, յետ որոյ պատարագը շարունակուեցաւ։

ՆՈՐ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔ. — Իզմիրի կամ Թիֆլիզի ամառնային թրամուէյները տեսնելու համար՝ այդ քաղաքներն այցելելու պէտք չկայ։ Երկու օրէ ի վեր, Ղալաթիա-Շիշլիի գծին վրայ սկսած են քանիկ երկու հանրակառքեր, որոց չուրջը վարագոյրներով միայն պատսպարուած են. նստարանները, փոխանակ քովընտի ըլլալու, լայնքին դրուած են, այնպէս որ ուղեւորներն ուղղակի դէպի առաջ կը նային, ճամբուն ամբողջութիւնն ունենալով իրենց աչքին առջեւ։

Այս նոր կառքեր մեծ հետաքրքրութիւն կը շարժեն, և չորս կայարաններուն մէջ ուր կանգ կ՚առնուն, անցորդները կը շրջապատեն զանոնք։ Հաստ վարագոյրները կարող են պատսպարել ուղեւորները արեւին դէմ, իսկ փոշիին դէմ իրենց կողմէ բան մը ընելու անզօր են այդ բաց կառքեր, որոնց բոլոր յոյսը դրուած է Տէրքոսի ջրին վրայ որ լիառատ կերպով կ՚ոռոգէ ամբողջ գիծը ու կը վանէ փոշին։

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆ. — Ֆրանսական դեսպանատան խորհրդական Պ. տը լա Պուլինեէր որ Ֆիլիպէ գացած էր իւր կինը դիմաւորելու, անոր հետ մայրաքաղաքս դարձաւ։

Կիրակի իրիկուն, Խտիվէյէի Ապպաս փաշա շոգենաւով Աղեքսանդրիայէն մայրաքաղաքս հասան Անտոն պէյ և Միշէլ պէյ, Եգիպտոսի երկրագործական տեսուչ Իսմայիլ պէյ և Աղեքսանդրիոյ նախորդ կառավարիչ Շաքիր փաշայի որդի Ալի Րիզա պէյ։

ԶԱՊԻՕՆ վարժարանի աշակերտուհեաց մրցանակաբաշխութեան հանդէսը կատարուեցաւ այս կիրակի օր, Ցունաց Ամեն. Պատրիարքին նախագահութեամբ։ Ներկայ էին նաեւ կրթական նախարարութեան կողմէ Արիֆ Թօզիէս էֆէնտի, հելլենական դեսպանն և այլ երեւելիք։

Նէօլօղոս լրագրոյ տէր և տնօրէն Պ. Վութիւրաս, որ վարժարանին հոգաբարձուներէն է, բանախօսութիւն մը արտասանելով՝ պարզեց Զապիօնին վիճակը որ տարուէ տարի կը յառաջդիմէ։ Վարժարանին տնօրէնուհին երախտագիտական ուղերձ մը արտասանեց Վեհ. Սուլթանին ձօնեալ, և յորդորներ ուղղեց աշակերտուհիներուն։ Պատրիարքն հանդէսը փակեց օրհնութեամբք և բարեմաղթութեամբք վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Զապիօն վարժարանէն այս տարի տասներկու շրջանաւարտ աշակերտուհիք կ՚ելլեն վկայականով։

ԵՂԵՌՆԱԳԱՏ ատեանն երէկ դատեց Բանաի ու Սթամաթ անուն երկու մարդեր, որք գիւղար վիրաւորած էին։ Ասոնցմէ Սթամաթ դատապարտուեցաւ երեք տարուան չթիթակալ աշխատութեան. իսկ Բանաի երեք ամսուան բանտարկութեան և հինգ տարի ոստիկանութեան հսկողութեան ներքեւ մնալու։

ՇԻՐՔԷԹԻ Խայրիէի վարչութիւնը 37 և 38 թիւ շոգենաւներուն նման երկու շոգենաւներու շինութիւնը պիտի յանձնարարէ ի Լոնտոն։ Շինութիւնը յանձն առնող ընկերութիւնը՝ 37 և 38 թիւերու գնոյն հետ բաղդատմամբ 2500 ոսկւոյ չափ զեղչ մը ընել յանձն առած է։ (Սաապահ)

ՔԱՐՔԵՐԴԻՆ կը գրեն թէ նահանգին այլ և այլ կողմերուն մէջ հունձքերը վնասուեր են երաշտութենէ և թէ եղած վարուցանին համեմատութեամբ կարելի չպիտի ըլլայ հունձք քաղել։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ. — Հալէպի Բաղա գաւառակին մէջ Իպրահիմ աղա անուն մարդ մը կապրի եղեր հարիւր երեսուն տարեկան։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և Թղթատարական վերատեսչութեան մէջ հաստատեալ քննիչ դիւանին պարտականութիւններն և գործելու եղանակը սահմանող ծրագիր մը պատրաստելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է Պետական Խորհրդոյ մէջ։

ԱՐՔՈՒՆԻ Նաւարանին մէջ հաստատելի Թնդանօթի գործարանին շինութիւնն աւարտած է։ Մեքենաները, գործիներն և այլն Անգլիայէն բերուած ըլլալով՝ իրենց տեղերը զետեղուելու վրայ են։

ՆԵՍՍԻՈՅ նորընտիր կառավարիչ Նաշիտ Նիւզհէթ պէյ իւր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ԻՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Տէրսիմի մէջ աւազակութիւն ընող Ֆէրտիքօղլու Իսմայիլ ոճ ձերբակալուելով դատարանին յանձնուեր է։ Այդ աւազակ այլ և այլ չարագործութիւններ ըրած և ի միջի այլոց Խօդամի մօտ երկու ուղեւորներ կողոպտած էր։

—Մէհմէտ անուն աւազակ մը, որ Եսքիլիոյ Զիլէ գաւառակին շրջակայից մէջ կասպատակեր մարդ սպաննելով և ապրանքներ կողոպտելով, իւր ընկերոջ՝ Սիւլէյմանի ձեռամբ սպաննուեր է։ Տեղական կառավարութիւնն իմանալով դիակը բերել տուեր և յետ քննութեան թաղել տուեր է։

ՀԱԼԷՊԻ մէջ հաստատեալ Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը բացուած և գործի սկսած է։ Տնօրէն կարգուած է Սիւռուֆի էֆէնտի։

ԱՆՈՐԺԱԳՐԳԻՌ ՃԱՇԱՑՈՒՑԱԿՆԵՐ. — Մալաթիոյ երկրաշարժի տխուր լուրերէն ետքը, ախորժաբեր լուրեր կուգան հիմակ։ Սափրիչ Պիտօ անուն մարդ մը կը պարծենար իւր շատակերութեանը վրայ, և առասպելական ճաշացուցակներ կը պատրաստէր ու երեւակայութեամբը կուլ կուտար։ Քանի մը անձինք՝ վերջ մը դնելու համար անոր այս որկրամոլական մեծաբանութեան, գրաւ կը բռնեն հետը որ մէկ նըստելուն ուտէ խոշոր իւղոտ գառնուկ մը՝ փորը լեցուած, չորս օխա հաց, եօթը օխա ռուփ (բէքմէզ) էն թանձր տեսակէն, 30 հատ պատինճան բրինձով լեցուած։ Այս փառաւոր հացկերոյթ կը պատրաստուի և Պիտօ նախ կուտէ ամբողջ գառնուկը՝ չորս օխա հացով։ Ցետոյ ռուփը կը բերեն տակառով, զոր բերանը տնկելով՝ չորս... փոքր ումպերով կը հատցունէ. կարգը կուգայ պատինճաններուն. բայց ի՞նչ կըլլայ իր զայրոյթը երբ կը տեսնէ որ մէկ հատ մը պակաս է. կը սպառնայ իր հակառակորդներուն որ եթէ չը բերեն այն մէկ պակասը՝ նորէն ճաշ մը տալ պիտի պարտաւորին։ Վերջապէս համաձայնութիւն կը գոյանայ և այդ մէկ պատինճանին փոխարէն քիչ մը... տասը օխա պտուղ կուտէ։ Եւ բնաւ անհանգստութեան նշան չը ցուցուցներ Պիտօ, որ եօթանասուն տարու է։ Սաապահ շարունակելով իր ցուցակը կը նշանակէ նաև Մալաթիացի երիտասարդ մը որ մէկ անգամէն 17 օխա ծիրան, 1 կաթսայ բլղուր և հինգ օխա հաց կերեր է։

ԱԿՆԱՅ շրջակայից մէջ կարկուտ տեղալով հունձքերը մեծապէս վնասուեր են։ Տասնըմէկ ջաղացներ է մին փլեր է և միւսներն ալ բաւական վնասուեր են։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ նահանգին այլ և այլ կողմերուն մէջ անասնոց հիւանդութիւն երեւան ելած ըլլալով բաւական կորուստ կը պատճառէ։ Ձեռնհաս իշխանութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ. — Տիարպէքիրի նահանգին մէջ գտնուած ոչ-իսլամ ու օտար վարժարանները ցարդ տասներհինգին արտօնագիր տրուած է։ Տակաւին արտօնութիւն չառած վարժարաններու տնօրէնք մէկ կողմէ կուսակալութեան կը դիմեն։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ 2 թիւ շոգենաւն առջի օրը Քալամըշի բացերը զարնուեցաւ գերմանական դեսպանատան պահակ Լօրէլէյ շոգենաւին, որուն մէկ անիւը կոտրած ըլլալով, արքունի նաւարանը տարուեցաւ նորոգուելու համար։

ՊՈՆԿՕՎՍՔԻ փաշա կիրակի օրը մեծ կզզի երթալով ամեն կողմ այցելեց և առողջապահական տեսակէտով հրահանգներ տուաւ։ Պոնկօվսքի փաշա մասնաւոր շինելու մէջ գրաւ կզզիին մէջ գործածուած խմելու ջուրն՝ տարրալուծելու համար։

ՔՕՆԵԱՅԻ անտառները քննելու համար ղրկուած պաշտօնեայք տեղեկագրած են թէ այդ անտառներ հարիւր հազար ոսկիէ աւելի վնասներ կրած են։ Պատասխանատու պաշտօնեայք պիտի դատուին։

ՀԻՃԱԶԻ զօրաբաժնին հրամանատար Ֆերիգ օսման փաշա մեռեր է։

ՄԱՐԱՇ. — Տէրքօսի մօտ մարախ երեւան ելած ըլլալով, հունձքերուն վնաս կը հասցնէ։ Տեղացիք սկսած են հաւաքել այդ վնասակար ճճիները։

ԱՐԿԱԾՔ ԵՒ ՈՃԻՐՔ. — Առջի օրը ի Սամբրեար, տասնմեայ Թուրք աղջիկ մը ծովեզերքին մօտ խաղացած պահուն ծովն ինկաւ։ Մօտը գտնուողները շուարած կեցած էին, երբ հայ պատանի մը, Պ. Ներսէս Քալքաքճեան, հագուստներով ծովը նետուեցաւ և յաջողեցաւ ազատել աղջիկն, որ կիսամեռ վիճակի մէջ էր։ Անմիջապէս հարկ եղած դարմաններն եղան և աղջիկն ինքզինքին եկաւ։ Թէ՛ աղջկան ծնողքն և թէ ներկայ գտնուողները շնորհակալութիւն յայտնեցին Պ. Քալքաքճեանի այս փրկարար գործին համար։

—Եանուս անուն թունուզցի ֆէճճի մը երէկ առաւօտ Սարայ Պրունի առջև լոգանալու համար ծովը մտած պահուն խեղդուեցաւ։

—Կիրակի գիշեր Իչէրէնկէօյ Թանաշ ու Ալէքօ անուն երկու մարդեր կռուի բըռնուելով, Թանաշ դաշոյնով երեք տեղէն ծանրապէս վիրաւորեց Ալէքօն և փախաւ։ Ոստիկանք հասնելով վիրաւորեալը դարմանել տուին և խուզարկութեան ձեռնարկեցին Թանաշը ձերբակալելու համար։

—Կիրակի օրը, Հայտար Փաշայի երկաթուղին Գարթալ ժամանելուն, մեքենավարն՝ Ալի Զաւուշ վայրաշարժէն վար ինկաւ։ Անմիջապէս կայարան տարուելով հարկ եղած դարմաններն եղան և Ալի Զաւուշ, որ գգայազիրկ էր, ինքզինքը գտաւ և ըսաւ թէ մեքենայն զննելու համար դէպի դուրս ծռած պահուն հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով ինկած էր։

—Չորս երիտասարդներ կիրակի գիշեր Գատըքէօյի մօտ ծովու վրայ մակոյկով պըտոյտ մը կը կատարէին, երբ մակոյկը քարի մը զարնուելով սկսաւ ջուր առնել և մէջը գտնուողներն օգնութիւն գոչեցին։ Մօտակայ ծովու բաղնիքին մէջ գտնուողներն իմանալով՝ բաղնիքին արտաքին մասին վրայ ելան, սակայն տախտակամածը փլչելով ծովն ինկան։ Անմիջական օգնութեանց շնորհիւ, թէ՛ ասոնք և թէ մակոյկին մէջ գտնուողներն ազատուեցան։

—Առջի գիշերը Պոլսոյ Էթեհմէզ Թաղի ոստիկանք ծովեզերքէն ձայն մը լսելով անմիջապէս ձայնը ելած տեղը փութացին և տեսան թէ ծովուն մէջ երիտասարդ մը կար։ Անմիջապէս հանեցին և հարցաքննելով տեղեկացան թէ անունը Աքսօթօս է, թէ գիշեր ատեն մակոյկով Եէտիգուլէ երթալուն, մակուկավարն՝ Բօյիխրօն՝ իւր պատիւը բռնաբարել ուզած էր և թէ պատիւը փրկելու համար ծովը նետուելով դժուարաւ ցամաքին մօտեցած էր։ Աքսօթօս Ոստիկանութեան Դուռը ղրկուեցաւ և միւս կողմէ խուզարկութեանց ձեռնարկուեցան Բօյիխրօնը գտնելու համար։

ՎԱՐԺՈՒՀԻ ՊԷՏՔ Է. — Երկրորդական վկայագրով երեք վարժուհի պէտք է մօտակայ գաւառներու համար։ Դիմել ի գրասենեակ յանձնակատարութեան Ս. Դաւթեանի, թիւ 11 Դագասքէր խան, Պահճէ-Գաբու։ 657 2—3

ՑԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Յուլիս. — Հնտախտը կը պակսի Մէքքէի մէջ։

ՎԻԷՆՆԱ. — Լոյտի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ հելլենական փոքր շոգենաւեր միայն պիտի մասնակցին Կորնթոսի ջրանցքին բացման. դեռ որոշուած չէ թէ ինչ խոչորութեամբ նաւեր կրնան անցնիլ ջրանցքէն։ Լոյտի ոչ մէկ շոգենաւ ներկայ պիտի ըլլայ բացման։ Ետքէն պիտի ծանուցուի թէ Թրիէսթէէ Կ. Պոլիս գացող Լոյտի շոգենաւք ե՞րբ պիտի սկսին անցնիլ այս նորաբաց ջրանցքէն։

ՊԷՐԼԻՆ. — Կ՚ըսուի թէ Զարեւիչն ի դարձին Լոնտոնէ պիտի տեսակցի Վիլհէլմ կայսեր հետ։

ԳԱՇԻՐԷ. — Անգլ. գործակատար Լորտ Քրոմըր (Սըր Իվլին Պէրինկ) վաղը Քարլսպատ կ՚երթայ, ուր 15 օր կենալէ ետքը Լոնտոն պիտի երթայ։

ՓԱՐԻԶ. — Պէհրինկի իրաւարար ատեանին անգլիական և ամերիկեան պատուիրակներն հացկերոյթ մը տուին Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին. բարեկամական բաժակներ առաջարկեցան։

ՀՌՈՄ. — Բուռն երկրաշարժ ի Մէքքաթօ Սարաչէնօ։ Տուներ փլան։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 22 Յունիս

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐՔ		
3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 05
3 » Փարիզի »		22 77½
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ		
Երէկ իրիկուն գոց. (Միաց. Դ. Աէրի)		23 36
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացումը	»	23 33½
Կէս օրին		23 33
Թօմպիլաթը Օսմանլը իրէկ իրիկուն		— —
» ժամ 5ին		— —
ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՔ		
Փոխառ. Թիւն	Աէրի	55 50
»	»	33
»	»	22 50
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԸ		
Սոսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լռ.	5 20
Քրէտի Լիոնէ	»	7 32
Պանք տը Բոնս	»	3 30
Օսմ. Ճանճ	»	4 25
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 16
Թրամուէյ	»	560
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	505
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	87 ¾
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի		53
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՔ		
Օսմանեան ոսկի	գրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 24
Անգլիական ոսկի	»	110 05
Մաքր Գերմանական ոսկի)	»	107 20
Իմփէրիալ	»	89 30
Քրիմիդ	»	51 15
Րուպլ Թղթադրամ	»	8 70
Մէճ. արծաթ (տարր.)	»	107 38
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	98 40
Թասֆիյէ	»	— —
Տալօն Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 3 Յուլիս	
Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 47
» 4½ %	106 75
Օսմանեան քօնսօլիտէ Աէրի Դ.	21 82
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	492 50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	444 37
Օսմանեան երկաթուղի	87 50
» Րէժիի բաժնեթուղթ	373 75
Պանք Օթօման	586 25
Քրէտի Լիոնէ	761 25
Իտալական Ռանթ 5 %	91 60
Եգիպտական միացեալ	503 12
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 170
Օսմանեան Օսմանեան քօնսօլիտէ)	391 25
ԼՈՆՏՈՆ, 3 Յուլիս	
Անգլ. քօնսօլիտ	99 06
Օսմ. » Աէրի Դ.	21 68
» » Ա.	55 50
» » Բ.	33
» » Գ.	22 50
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98 25
Փոխառութիւն 1877 (Եէֆտեհ Լոն)	97 25
Պանք Օթօման	13 31
Այտընի երկաթուղի	14
Դամասկոսի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (Բրիօրիթէ)	100
» » (Բրիօրիթէ) 1890	— —
Տօմանլըք (փոխառ. Թուրքիա)	103 50
Հելլենական 5 % Դ. Կ.	43
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 386
ՊԷՐԼԻՆ, 3 Յուլիս	
Օսմանեան երկաթուղի	86 90
Օսմ. Րէժի	180
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 285
» Փարիզի »	80 65
ՎԻԷՆՆԱ, 3 Յուլիս	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 05
» Փարիզի »	49 15
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	182 75
» երկաթուղի	49 30

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ
ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ «ԱԶԴԱՐԱՐ» ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱԳԻՐԸ

Եկող 1894 թուի մայիսի 20 ին լրանում է հայ լրագրութեան հարիւրամեակը։ Հայոց առաջին լրագրի խմբագիրն էր Յարութիւն քահանայ Տէր Շմաւոնեան Շիրազեցին, որն 1781 թուին Մադրաս տպարան է բերում և հրատարակում է մի քանի գրքեր, ինչպէս «Մարիանեայ Վարք», «Ցիսուս որդի» եայլն։

1794 թուի մայիսի 20 ին մի յայտարարութիւն է հրատարակում, «Բարեպաշտ պարոնաց և մաքրակենցաղ տիկնանց Մադրասի Հայոց» վերնագրով, ի գիտութիւն Մադրասաբնակ հայ հասարակութեան, որ ներկայ յունիսի սկզբից Մադրասում Հայերէն լեզուով մի լրատետր պիտի հրատարակի Ազդարար անունով. այդ յայտարարութեան մէջ բացատրուած է լրագրի նպատակն և կոչման նշանակութիւնը։ Ազդարարի խմբագիրը այդ մասին ասում է. «Մտադրեցաք ամենայն ամսի վերջը մի տետրակ հրատարակել անուանելով «Ազդ-արարող», որի նպատակն է հաղորդել յարգելի Մադրասաբնակ ընթերցողներին՝ նոյն ամսւայ նշանաւոր անցքերի և զանազան լրագրներում տպուած զանազան հետաքրքիր տեղեկութիւնների մասին, նոյնպէս և հարկաւոր բաներ և քաղցր լուրեր (քաղցրալուրք)՝ տետրակի վերջում հետեւեալ ամսի օրացոյցը, որի մէջ կը պարունակի սրբերի տօները և այլն։»

1794 թ. յուլիսի վերջին հրատարակւում է Ազդարարի առաջին տետրակը գրաբար լեզուով, «ի հայրապետութեան տեառն Ղուկասու սրբազան կաթողիկոսին ամենայն հայոց ի Վաղարշապատ, ընդհովանեաւ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն որ ի Մադրաս, ի տպարանի տէր-Յարութիւն Շմաւոնեան Շիրազեցւոյ», նոյնպէս և տպարանատիրոջ խմբագրութեամբ, աշխատակցութեամբ Յովսէփ արքեպիսկոպոս Արղութեանցի (ընտրուած կաթողիկոս), Ստեփանոս Յովհաննէս Գուլամիրեանի և ուրիշների։

Ազդարարը, ինչպէս որ խմբագիրը յայտնել էր իր յայտարարութեան մէջ, հրատարակւում էր իւրաքանչիւր ամսւայ վերջը, պարունակելով նոյն ամսում պատահած զանազան դէպքեր, յունական լրագիրներից թարգմանութիւններ, քաղցրալուրք և տետրակի վերջում մի օրացոյց՝ պարունակելով իր մէջ սրբերի տօները, և այլն. այս կերպով Ազդարարը հրատարակւում է մինչեւ 1796 թ. որից յետոյ բոլորովին դադարում է։

Ահա այդպէս սկսեցաւ հայոց առաջին լրագիրը, որի դադարելուց յետոյ 1820 թ. հնախօս հայր Ինճիճեանը Վենետիկում, Սուրբ Ղազար տպարանում հրատարակում է Տարեգրութիւն անունով մի յիշատակարան. այնուհետեւ անընդհատ շարունակւում են հրատարակել մինչեւ այժմ բազմաթիւ օրագիրներ, ամսագիրներ և հանդէսներ գլխաւորապէս Պոլսում, Թիֆլիզում և Զմիւռնիայում։ (ՏԱՐԱԶ)

ՔԻՉ ՄԸ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴ

Ամէն անգամ կիներուն, այս անգամ ալ թող էրիկ մարդերուն համար ըլլայ։

Ցարգոյ պաշտօնակից մը, մեր իգական սեռին ծառայութիւն մը մատուցանելու հաճոյակատար դիտաւորութեամբ, ժամանակէ մը ի վեր նորաձեւութիւններու վրայ խնամուած յօդուածներ կը գրէ։

Մինչդեռ անդին մեր վ'լան պարոնները Բիւէ-Բէ ըլլալու համար, կը կարծեն թէ Պալթազարէն առնուած երեսուն դրուշնոց կարմիր քռավաթ մը՝ ցուլ մը վախցնելու չափ իր ազդեցութիւնը կ'ընէ։

Եթէ ես կին ըլլայի, նորաձեւութեան թերթերու փարա մը չէի տար, որովհետեւ այնպէս կ'ըմբռնեմ թէ ամեն կին իր նօ-թուն ինք չինելու է։

Մենք, տգեղ սեռս, կուզէք հաւատայեք կուզէք մի հաւատաք, շատ կարեւորութիւն չենք տար կանանց հագուստին. զայն կրողը մեր ուշադրութիւնը կը գրաւէ։

Կինը նուշի կը նմանի, վրայի կեղեւը ի՞նչ կարժէ։

Մէկ բառով, աշխարհիս ամեն կողմն ալ կիները այնքան աւելի հաճելի կը թուին որքան պարզ հագուած են։

Էրիկ մարդիկ ճիշդ ասոր հակառակ պարագային մէջ կը գտնուին դժբաղդաբար։

Ասոր համար չինուած է հետեւեալ առածը «Հագուստն է մարդը ցուցընողը»։

Ես կը յուսամ որ մէկէ աւելի երիտասարդներ, որոնք Ճերմակեան մը կամ Թիւրքճեան մը ունին գիրենք հագուեցնելու համար, չատ անպատեհ չպիտի գտնեն, որ նորաձեւութեանց այժմէութեան վրայ խօսիմ իրենց, կանխաւ խոստովանելով թէ այս ընկերներս գրպանէս հանած չեմ։

ՀԱԳՈՒՍՏԸ

Ռըտէնկօթը, օրինակի համար, անցեալ տարուընէ աւելի կարճ կը չինուի այս ամառ՝ բարակ ասուիէ (marengo) և նախընտրելի գոյնն է գորշ մոխրագոյն. միեւնոյն ասուիէն ալ ըլլալու է տափատը որ սովորականէ աւելի նեղ է հիմայ։

Նորաձեւութեան վերջին տարազը ճերմակ Բէօէէ տափատն է։

Երեկոյթի հագուստին մէջ մեծ փոփոխութիւն չկայ, ընդհանրապէս կը չինուին Բէ-պըօն բացուած չալխայէն։ Շատ վաճառուող է միագոյն մնդուսէ ներքնակը։

Ճերմակ ֆլանէլէ հագուստներուն խօսքը ընող չկայ, վասնզի անոնց մօտան անցաւ։

Պէօյիւք-Տէրէի և Կղզիներու գրօսատեղիները պտըտող մեր չէ-երքին կը յանձնարարենք՝ գունաւոր վէ-Թրշները, — լաւագոյնը կապոյտն է — ճերմակ homespun (որ շատ կը նմանի չայաքի) տափատի մը վրայ։

Բաճկոնակի պէտք չկայ. այս հագուստին հետ՝ մետաքսէ գունաւոր լայն գօտի մը կը բաւէ։

Սմօքինկները անհրաժեշտ ըլլալու վրայ են. հիմակ առանց կօճակի սեւ վէսթօնները կան, իբրեւ դիմակալով (revers)։

ՇԱՊԻԿՆԵՐ

Շատ կը հագնին կոր գունաւոր չապիկները, օձիքը ճերմակ ըլլալու պայմանաւ, որուն ծայրերը՝ հագնուած ատեն՝ ձեռքով կոտրուելու են։

Այցելութեանց չապիկներու կուրծքը առանց քօլայի լայն ծալքեր ունենալու է։ Թեւերու համար կրկին կոճակներ։

ՓՈՂԿԱՊՆԵՐ

Մեծ Բլաստրոնը նորաձեւութիւն չէ ամառուան եղանակին մէջ. կապին ձեւը նէօ Մօրէն է որու վրայ պարզ ասեղ մը դէջ չըլլար։ Բաճկոնակ չի հագնողները, փողկապնուն վարի ծայրը ոսկիէ փոքրիկ ոռնէյէով մը բռնել տալու են։ Ոսկեղէն գլխուն վրայ անուան սկզբնատառերը դնել։

ՁԵՌՆՈՑՆԵՐ

Ամէն լաւ հագնող պարոններուն համար ձեռնոցը անհրաժեշտ է. նորաձեւութիւնը բաց գունաւոր ձեռնոցներ կը պահանջէ առանց կոճակի, լաւագոյնը Բօ տը Սիւէտ է։

ԳՈՒԼՊԱՆԵՐ

Վայելչասէրները, տիկնանց հետեւելով, երեկոյթի համար մետաքսէ կամ բամբակէ սեւ գուլպաներ կը հագնին, կողմնակի բարակ բանուածքով մը։

Ցերեկուան համար. սովորական բանուած գունաւոր գուլպաներ։

ԿՕՇԻԿՆԵՐ

Փոփոխութիւն չկայ։ Կարմիր կաշիէ կօշիկները՝ գիւղագնացութեան համար չատ աղէկ են. ճերմակ հեսկերը (guêtre) նորէն մէջ տեղ ելան, սեւ լուսթրին կօշիկներու վրայ։

ԹԱՇԿԻՆԱԿ

Ամենօրեայները նորելուկ գունաւոր թաշկինակներն են։

Այցելութեանց համար ճերմակ պա-Բի-Բէ։

ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

Ժամացոյցի կրկին չղթաները նորէն երեւան ելան, բայց շատ բարակ ըլլալու պայմանաւ։ Շրջանակը հարթ հաւասար մատնիները՝ մէջտեղը գունաւոր քարով մը՝ վայելչասէրներու համար ներելի են։

ՀՈՏԵՂԷՆՔ

Ամեն մարդ ինք գիտնալու է գործածած հոտին անունը, ուրիշին ըսելու չի գար։ Այսու ամենայնիւ նորելուկ հոտ մը կայ, crab apple blossom, որ Անգլիայէն կուգայ. ասոր աղէկը Atkinsonի չինածն է։

ԳԱԻԱԶԱՆՆԵՐ

Բարակ արծաթէ զարդով մը ամեն բընական փայտերը. պարզները լաւագոյններն են։

ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Հագնողները գիտեն. ֆէս կրողները պէտք չունին գիտնալու։

* *

Էրիկ մարդոց համար այսչափս կարծեմ բաւական... անօգուտ է։

Կանանց համար յառաջիկային։

Ց. Ա.

ԳԵՐՄԱՆ ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ
ԵՐԵՍՆԵՐՈՐԴ ԸՆԴՀ. ՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆ Ի ԼԷՅՓՑԻԿ

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ-ՊԻՏՈՅՑԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍՆ ՈՒ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

‘‘Ոչ թէ առարկաներու ստուերներն [բառերը], այլ նոյն իսկ առարկաները, որոնք զգայարանաց ու երեւակայութեան վերայ կը ներգործեն, պէտք է մօտեցնել մանկանց։ Իրական զննութեամբ, ո՛չ թէ առարկայից բառացի նկարագրութեամբ պէտք է սկսի ուսուցումը։ Այսպիսի զննութեամբ կը զարգանայ ու կը կազմուի մի ճըշմարիտ գիտութիւն։,,

ԿՈՄԻՆԻՈՍ

Ի՞նչ է ընդհանրական ուսուցչ. ժողովներու նպատակը։

Ի վաղուց հետէ կայացած է արդէն այն ճշմարիտ համոզումը, թէ ընդհանուր ուսուցչական ժողովներու նպատակն է բարձրացնել իւր անդամներու հոգեկան վիճակը, հանրային չահերով հետաքրքրուելու փափագութիւնը զարգացնել անոնց մտքին մէջ, և անոնց պաշտօնին կատարման մի չահաւէտ աշխատանքի համար գոգիռ ու խրախոյս ընծայել։ Այս նպատակին կարելի է հասնիլ ոչ միայն այնքան տարբեր տեղերէ ուսուցիչներու ընդհանուր և մասնաւոր նիւթերու մէջ տեղի ունեցած մտքերու փոխանակութեամբ, — որքան եւ հարուստ նիւթ մատակարարեն այդ առաջադրեալ նպատակի համար, բայց և այնպէս այսու չը պիտի սահմանափակուիլ, — այլ և իւրաքանչիւր այցելուին, որ իւր պաշտօնավայրի մէջ համեմատաբար առաւել սահմանափակուած է, միջոց և հնարաւորութիւն տալով ուսուցման-պիտոյից ցուցահանդէսով ճանաչել նաեւ ուսուցման այն արուեստական միջոցներն, որոնց պատշաճ ու գիտող կիրառութեամբ ոչ միայն ուսումը կը պարզուի և հասկանալի կը դառնայ, այլ և կը խրախուսէ ու մի արդիւնաւոր ձեւ կստայ։

Նայելով թէ «Ուսուցման-պիտոյք» գաղափարն որքան ընդարձակ կամ անձուկ կ'ըմբռնուի ըստ այնմ և կազմուած ցուցահանդէսներն կարող են լինել չատ հարուստ կամ ո՛չ։

Ցեղական յանձնախումբն ցուցահանդէսի ծրագրէն դուրս էր թողուցեր Ուսուցման վերաբերեալ գրքերն ու գասական ձեռնարկները ա՛յն իրաւացի նկատումով, թէ Գերմանիոյ գրավաճառութեան ու տպագրութեան կեդրոնի մէջ՝ ի Լէյպցիգ, բացի այն, որ ամէն դիւրութիւն կայ ծանօթանալ գրքերու հետ, այլ և «Գերման ուսուցչական դպրոցներ»ի մէջ կազմուած «գրաբրութեական մնայուն ցուցահանդէսը» անուանի իւր նշանաւորութեամբ ու ճոխութեամբ՝ յատկապէս հիւրերու ուշադրութեանը կը յանձնարարուէր, ուր կարող էին ծանօթանալ ամէն տեսակ գրեանց հետ։

Այս ինկատի ունենալով Է.-դ. քաղաքային վարժարանի մէջ բացուած ցուցահանդէսը կը բովանդակէր միայն այսպէս կոչուած՝ «Ապացուցական՝ գործնական միջոցներ՝ վերացականը տեսանելի ու չօշափելի դարձնելու համար, պատկերներ և Ուսուցման տեղին պատշաճող առարկաներ»։ Այսչափն ես արդէն բաւական էր մի պարզ պատկեր կազմել տալու, թէ ներկայ արուեստագիտութիւնն ո՛րչափ է աշխատեր Ուսուցման և ա՛յն մասնաւորապէս ժողովրդական դպրոցին նպաստել, որպէսզի նա հոգեբանական եւ բնախօսական պահանջմանց համապատասխանել կարողանայ։

Այսպիսի նպատակով և ընդարձակութեամբ կազմուած մի ցուցահանդէս անտարակոյս պիտի գրաւէր ամէն մարդու ուշադրութիւնը. և ունեցաւ իւր բազմաթիւ այցելուներ։ Գնացինք եւ մենք։ Ընկերոջս հետ ներս մտանք վարժարանը և թարմ ու գեղեցիկ բոյսերով ու ծաղիկներով զարդարուած վերելքով բարձրացանք երրորդ յարկը, ուր անցքի մօտ սեղանի վերայ մատեան էր դրուած, յորում ամէն այցելու պիտի գրէր անունն ու տեղը։ Թէեւ այս պահանջը կատարելէն յետոյ՝ արդէն միջանցքումն էինք, որու պատերը զարդարուած էին ամէն տեսակ ընտիր աշխարհացոյցներով։ Միջանցքի վերջին ծայրին կը բացուէր մանրադիտարանը։ Բազդրահայեաց մի պարոն յարգալիր ընդունեց մեր ողջոյնը և առաջնորդեց դէպ ի սրահի մը կողմը, ուստի պիտի սկսէինք դիտել։ Ամբողջ դահլիճը գրաւած էին սեղաններ օձապտոյտ ձեւով, որոնց վերայ հաստատուած էին հարիւր հատ մանրադէտ (microscope) իրենց համարներով։ Մէն մի մանրադիտի մօտ դրուած էր զննելիք առարկայի մանրադիտային պատկերը՝ դիտուած մեծութեամբ ու իր նկարագրութեամբ։

Ընթերցողն անչուշտ չի պիտի սպասէ մանրամասն նկարագրութեանս. միայն այսչափը հարկ կը համարիմ յիշել, որ բնութեան հրաշալեաց բոլորովին մի նո՛ր աշխարհ բացուեցաւ աչացս հանդէպ. — Ահա՛, մի մանրադէտ, որու տակ հազիւ նշմարուող մի կաթիլ ջրի մէջ կը տեսնեմ գործունէութեան մի մեծ ասպարէզ, ուր մեծ ու փոքր կենդանիք բուռն կենսամարտ կը մղեն միմեանց դէմ կերակուր յափշտակելով իրարմէ։ Հապա՛ մեղ անկենդան երեւցող այս բոյսերն ու ծառերը ի՛նչ գործունէութեան ու կենդանութեան նշան ցոյց կուտան այս հրաշակերտ գործիքի տակ։ — Ի՛նչ հրապուրիչ բան՝ կանգնիլ ու դիտել, թէ՛ ինչպէս սնունդըն՝ կենդանութիւնը ծառի խաւերէն ու բջիջներէն կը յառաջէ հանդարտութեամբ և կանոնաւոր։ Փորձենք տեսնել և այս. — Ջրային ամենափոքր մի կենդանի՝ կաչկանդուած կաթիլ մը ջրոյ մէջ հետաքրքիր նիւթ է դարձեր դիտողաց։ Իւր ներքին բոլոր գործարանները՝ իւր արտաքին թափանցիկ շրջապատէն կերեւի այն քան գեղեցիկ ու որոշ, որ՝ կարծես թէ լոկ բարակ ապակիով գոցուած տփոյ մի առջեւ կեցած լինիս. գործարանք կաշխատին ամենայն եռանդով։ Բախտաւո՛ր արարած. քեզ համար այդքան ընդարձակ ասպարէզը՝ մեզ համար ա՛յնչափ անձուկ ու հազիւ նշմարելի կէտ մ՛է ճիշդ ա՛յնպէս, ինչպէս մեզ համար ա՛յնչափ ընդարձակ երեւցող աշխարհը փոքրագոյն կէտ մ՛է անհունին առջեւ։ Իսկ այս խեղճ ձկնիկն ինչո՞ւ է դարձեր աստ կիսակենդան՝ ծածկուած թայ լաթով և հազիւ կը շնչէ։ Իւր պոչի հազիւ փոքրագոյն մասը նիւթ է եղեր ուսումնասիրութեան։ Ի՛նչ կենդանութիւն իւր արեան շրջանառութեան մէջ։ Հարիւրաւոր արեան գնդիկներ ի՛նչ կանոնաւոր ու արագ կ'ընթանան իրենց համար գծեալ ուղիներով։ Մարդ ո՛րչափ նայի՝ այնքան հիացումը կ'աւելնայ, և կրկին ու կրկին դառնալ ու դիտել կ'ուզէ։ Այսպէս և ամէն մի մանրադէտի տակ մի նոր երեւոյթ կենդանական աշխարհէն, մի մի նոր հրաշալիք գործարանաւոր և հանքային մասերէն։ Ամբողջ շրջանը կատարելով՝ մեկնեցանք հիացած՝ տալով միասբարովը. Թէպէտ անուններ տալէ միշտ խոյս եմ տուեր, բայց չեմ կարող չյիշել ամենայն յարգանաց արժանի Գ. Շուլեէրտի անունը, որ Դրեզդէնէն ինքնայօժար իւր բոլոր պատրաստութեամբ եկեր ու կազմեր էր սոյն ցուցահանդէսը Ուսուցչ. ժողովի համար, և ժպիտ ի շրթունս կ'ընդունէր ամէն մէկը՝ բացատրելով պէտք եղածը։

Անցնինք միւս բաժինները. —

Առաջին սենեակը լցուած էր գրելու և ձեռագործի վերաբերեալ նիւթերով ու գործիքներով։ Եւ որովհետեւ «Ջեռագործի ուսուցման մշտնջենը» արդէն մի առանձին ցուցահանդէս էր պատրաստած ուրիշ մի տեղ, ուստի աստ դրուած էին միայն այնպիսիք, որոնք օրիորդաց դասարաններու համար էին որոշուած, այսինքն նոցա ուսման վերաբերեալներն էին աստ։ Նոյն էր նաեւ գրելու պիտոյից նկատմամբ։ Բայց և այս սահմանափակ համարուածի մէջ կարելի էր տեսնել գրելու վերաբերեալ ամենանոր ու կատարելագործուած գործիներ ամէն տեսակէ։ Ամէն մէկի մօտ ապուած էր օրինակներ և գործարանի յայտարարութիւն։

Դիմացի սենեակը յարդարուած էր գծնական կամ նկատական ուսման վերաբերեալ առարկաներու համար։ Սրբուն տեսարան կը ներկայանար մտնողի աչքին. Շարուած սեղաններու վերայ դասաւորուած են մեծ ու փոքր, նշանաւոր ու չնչին՝ գունագեղ առարկաներ։ Ճարտարարուեստը մեզ համար ամենահասարակ ու աննչան երեւցած նիւթերէն չատ պիտանի բաներ է չիներ դասաւարութեան նպատակի համար. վերացականը թանձրացեալի միջոցով հասկանալի դարձնել մանկանց։ Եւ ի՛նչ յաջողութիւն։ Մի առ մի նկարագրել չեմ կարող. ուստի անցնինք միւսին։

Այս սենեակում զետեղուած էին նկարչական, գծագրական պիտոյք, որոնք ի կիրառութեան են ոչ միայն ժողովրդական, այլ և միւս վարժարաններու մէջ։ Իւր պարունակութեամբ աչքի ընկնող մի ճոխութիւն կը նկատուէր աստ. ընտիր օրինակներ թիթեղեայ, գաճէ, և պղնձեայ նկարակերտք (modèle). Աստ կարելի էր գտնել նոյնպէս գրելու և գծելու տախտակներ և ուրիշ կարեւոր բաներ, զորս ներկայ արուեստագիտութիւնը հայթայթեր է ուսուցման օժանդակելու համար։ Բայց աստի՝ մի ուրիշ անձի նախաձեռնութեամբ պատրաստուած էր մի ա՛յլ ցուցահանդէս եւս՝ տեղագի աշակերտաց նկարած պատկերներէ։

Հանդիպակաց սենեակը գրաւած էին մայրենի լեզուին վերաբերեալ առարկայք։ Աստ կարելի էր տեսնել՝ գրել, կարդալ ուսուցանելու բոլոր եղանակներուն յարմար գործիք, նկար, տախտակ և ա՛յն աքանչելի կերպով յարմարցուցած նպատակին։

Ականահաճոյ տեսարան կը ներկայանէր բնագիտութեան բաժինը՝ զետեղուած երկու սենեակի մէջ։ Կենդանիք ու բոյսեր իրենց կենսաբանական կարգով դասաւորուած ա՛յնքան հրապուրիչ, որ կարծես թէ կենդանաբանական պարտէզ լինի։ Միւս սենեակը չորուած էին բնաբանութեան և տարրաբանութեան գործիներ, և մօտերը կեցած պատրաստ մարդիկ բացատրելու համար։

Ի՛նչ գեղեցիկ է և Ս. Գրոց ու պատմութեան պատկերներուն յատկացուած սենեակը։ Ուշի՜ն նուազ չահագրգիռ է և ուսողութեան բաժինը իւր մեծ հարստութեամբ։ Թուաբանական զանազան գործիներու հետ՝ մեծ ուշադրութեան արժանի էին և երկրաչափական բոլոր ձեւերն իրենց բազմատեսակ դէպքերովն ու յատկութեամբք։ Միթէ կարելի՞ է անուշադիր թողուլ Աշխարհագրութիւն իւր վերջերս կատարած մեծաքայլ յառաջադիմութեամբ ուսուցման եղանակի ու միջոցներու նկատմամբ։ Ամէն տեսակ երկրագունդք, հարթ և արտացայտ (relief) աշխարհացոյց տախտակներ՝ յիրաւի մեծարժէք առարկայք են սոյն ուսման նկատական մասի համար։ Սակայն այս բոլորն նկարագրել ինձ չատ հեռու կը տանէր՝ թէպէտ ու նպատակէս. ուստի դողենք և այս էջը՝ առանց յիշելու երաժշտական մասը, ուր ի ցոյց և ի փորձ դրուած էին դաշնակք և ջութակք, առանց յիշելու մարմնամարզական մասն իւր բազմաթիւ գործիներով։

Ժամը 10ն էր ներս մտանք. այժմ 3ն էր։ Աչքերս կուշտ. մտքերս պաչ գյագ, սակայն ստամոքսը կը բողոքէ իրեն եղած անիրաւութեան դէմ. պէտք էր լսել իւր արդար բողոքին ու չապաւել դէպի դուռն՝ ծանրաբեռնուած մեծաքանակ տետրակներով, քարտէզներով, որոնք նմոյշի համար էին գրըղած և յայտարարութեանց տետրերներով։ Ճանապարհին կը խորհէի, թէ գերման ուսուցչութիւնն այսօր կարող է իրաւամբ իւր համար կրկնել ա՛յն, ինչ որ Պեստալոցին երբեմն իւր անձի նկատմամբ է ասել.

«Երբ յետադարձ հայեացքով մի կը դիտեմ գործունէութիւնս և ինքս ինձ կը հարցնեմ, թէ իսկապէս ի՞նչ եմ կատարեր մարդկութեան ուսուցման եղանակի համար. — այն ժամանակ կը տեսնեմ, որ ուսուցման բարձրագոյն ու գլխաւոր սկզբունքները՝ նկատական (զննական) ուսման ընդունելութեամբ՝ հաստատեցի իբրեւ բացարձակ հիմն ամէն գիտութեանց, և բոլոր առանձին առանձին գաւառաց մեկնաբանելովն՝ իւրական ուսման էութիւնը և նորա բուն ձեւը գտնել փորձեցի, ի ձեռն որոյ մեր սեռի կրթութիւնը նոյն իսկ բնութեան միջոցով պէտք է կատարուի»։

Լէյպցիկ Ա. ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ ԲԵՐԱՅԻ

Իտալական օբէռէթի խումբը, Գ. Սդրաֆօլօի առաջնորդութեամբ, իր առաջին ներկայացումը կուտայ այս գիշեր Թէփէ-Պաշըի ամառնային թատրոնին մէջ։ Պիտի ներկայացուի ԼԱ ՆՈՒՕՎԱ ՊԷՖԱՆԱ (La nuova Beffana)։

* *

Իտալական օբէռայի խումբը, Գ. Միչի Լամբրինայի առաջնորդութեամբ, այս գիշեր պիտի ներկայացունէ Բօնքօրտիայի ամառնային թատրոնին մէջ՝ ՖՕՍԹ Faust օբէռան։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Ճաչարանի մը մէջ.

Ցաճախորդ մը կը կանչէ սպասաւորը և կ'ըսէ.

—Մինչեւ ե՞րբ կը պահէք հաւկիթները։

—Մինչեւ որ ամէնքն ալ հասնին, կը պատասխանէ սպասաւորը։

* *

—Ի՞նչ սքանչելի գլխարկ է, բարեկամս, արդեօք քանի՞ կրցաք գնել։

—Գինը լաւ մը չեմ գիտեր, վասնզի գնած ժամանակս խանութպանը հոն չէր։

* *

Պարտապահանջը պարտատէրին.

—Վերջապէս ե՞րբ պիտի վճարէք պարտքերնիդ։

—Այն չաբթուն, ուր երկու ուրբաթներ գտնուին։

* *

Պարոն մը ժամացոյցը ցոյց տալով իր կնոջ կ'ըսէ. «Ձեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ կանոնաւոր կերպով չքանիր. կարծեմ թէ մաքրուիլ կուզէ։»

—Ոչ, հայր իմ, կը պատասխանէ անդիէն փոքրիկ Նուարդը, վասն զի եմ որ մաքուր է. ես և պզտիկ եղբայրս երէկ պարտէզին աւազանին ջրովը լուացինք զայն։

* *

Երկու մօրաքոյրներ մի և նոյն դրան առջեւ.

—Ձեր երկուքէն որի՞ն պիտի տամ այս տամոնը, կ'ըսէ սպասուհին։

—Ասոր, կ'ըսէ մօրաքոյրներէն մէկը, ընկերը ցոյց տալով, զի ես երկիր պիտի երթամ, ուստի յաճախորդներս ցուցնելու համար այսօր հետս առի այս պարոնը։

* *

Երեկոյթի մը մէջ.

—Կը ճանչնա՞ք աս գեղեցիկ կինը մօտէն։

—Շատ գեղեցիկ է, այնպէս չէ՞։

—Ասոր ընկեր չի կայ։

—Ինծի այնպէս ըսին թէ՝ փափուկ սիրտ մը ունի, ոսկիէ սիրտ մը։

—Այո՛, չատ ճիշդ է, չեն խաբեր զձեզ, քանի որ գիտենք թէ ոսկին չատ կարծր մետաղ մըն է։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ԵՒ ԴՊՐԱՏՈՒՆ

Գ. Պաղտատլեան

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

	Գին
1. Խօսակցութեան Ֆրանսերէն լեզուի — Տ. Զօպագեան	6
2. Անգլիերէն Դասագիրք եւ Ոսանիք — Մամաէլ Վրդ. Տէր-Միքայէլեան	30
3. Ընտանեկան Ուսումնարան Թուաբանութիւն — Մ. Դադրիկեան	4
4. Նոր Հայկաբանութիւն. Ա. Բ. Գ. Դ. — Ա. Յ. Այվազեան	8
5. Ուսումնական Ամառանոց Ընթերցարան. Ֆրանսերէն Ընթերցարան — Տ. Զօպագեան — Ա. Ստեփանեան	15
6. Պատկեր անցեալէ. գրական Ա. Բ. — Դուրեան	15
7. Ցուցակ Հայ. Ձեռագր. ի Թուրքիա. — Տրդատ Վրդ. Պալեան	7
8. Ծաղիկներ Անգղ. Դպրութենէն — Մ. Մինասեան	5
9. Մանր ուսումներ Նկարագրութեան — Թրգմ. Կ. Վաքեան	4
10. Պենտէ խոսողովի (Այրբուբէն)	1

2 Դ ՍԱՄՈՒԼՈՎ. — Մենեքչեան Ծաղիկ Սաեւի. բնակ. լեփարկապարով։

Դրատանս մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ գրքեր ինչպէս եւ գրասենեակի եւ դպրոցի պիտոյք եւ թղթեղէնք։ Նաեւ Հայերէն, Գաղղիերէն եւ Ցունարէն փախանոցագրեր եւ այցետոմսարկղներ։

ԱԶԴ ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ բաժնետէրերուն թէ 1881 դեկտ. 8/20ի կայս. հրամանագրին Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին համեմատ, վեց տարուան մէջ չգանձուած կտրօններն իրենց պայմանաժամին լրումէն անդին պիտի ջնջուին։

Հետեւապէս, այն կտրօններն որք 1887 սեպտեմբեր 1113էն սկսեալ մինչեւ 1893 սեպտ. 12 չգանձուին, պիտի վար դրուին Հանրային Պարտուց կողմէ։

Կ. Պոլիս, 23 մայիս 93 5—12

MACNAMARA (ԲՕՐԹԼԱՆՏ ԿՐԱՃԻՍ)

Կը խնդրուի ճարտարապետներէն եւ շինութեանց ձեռնարկուներէն որ զգոյշ գտնուին Հօլլիբ եւ ընկ. մարքին բազմաթիւ խարդախ նմանութիւններուն դէմ եւ ճանչնին ստուգել թէ տակառներն ուսկից եկած են։ Ստորին տեսակ կրատիճներ [չիմէնթօ] կը բերեն, վրան Հօլլիբ պիտակ մը կը փակցունեն եւ իբր ճշմարիտ՝ կը վաճառեն զայն։

Ներկայացուցիչ
Կալաթիա 625 — Ժ. Ֆ. ՄԱՔՆԱՄԱՐԱ 10—15

ԱԶԴ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

Շիրքէթի Խայրիյէի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ կիլիկանները ժամ $11\frac{1}{2}$ին Աքքէչմէէն մեկնող կառաբարձ չոգենաւը Գապալաչ եւս պիտի հանդիպի յունիս 10 հինգշաբթիէն սկսեալ։ 8—8

ԱԶԴ ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. կայս. Պանքայի բաժնետէրաց ընդհանուր ժողովն որ յունիս 28ին (Ն. Տ.) գումարուեցաւ ի Լոնտոն, որոշած է մէկ մի բաժնեթղթի 14 շիլին շահաբաժին վճարել 1892 տարեշրջանին համար։ Այս վճարում տեղի պիտի ունենայ յուլիս 1էն, Պանքայի կեդրոնական գրասենեակներուն մէջ՝ ի Կ. Պոլիս, Լոնտոն և Բարիզ, ինչպէս նաեւ մասնաճիւղերուն մէջ, թիւ 34 կտրօնին ներկայացման փոխարէն։

Կ. Պոլիս, 1 յուլիս (Ն. Տ.) 1893

ՏՈՔԹՕՐ Ա. ԳԱՐԱԳԱՇ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին օգնական բժիշկ Բարիզու Համալսարանի Մանկաբարձական եւ Կնախտաբանական հիւանդանոցին

Կ'ընդունի իրեն դիմող հիւանդներն Էրէ+լէԲի, Հիւ+լէԲի, լէ+Բ և կէրակէ օրերը, կէս օրէն վերջ, Բերա, Ասմալը-Մէճիտ փողոց թիւ 44. կը դարմանէ ներքին հիւանդութիւնները, կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ և ի մասնաւորի կը զբաղի մանկաբարձական և կընախտաբանական ճիւղով։

Հինգշաբթի օրերը ձրի։ 646

ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՒ ԳԱՏԸՔԻՒՂԻ

Ջուրերը բերելու ու բաշխելու համար կատարուած շինութիւնք՝ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին՝ աւարտած են։ Պաշտօնական ինչ ինչ գործողութեանց աւարտումէն յետոյ պիտի սկսուի ջուր բաշխուիլ հասարակութեան։ Ամէն անոնք որք կը փափագին օգտուիլ այն առաւելութիւններէն, զորս կ'ընծայէ ճնշման դրութեամբ ջրոյ բաշխումն, այսինքն խողովակներ հաստատուած տեղերու ինչպէս են Գուզկունճուքի, Սկիւտարի, Հայտար Փաշայի, Գատըքէօյի, Գըզըլ Թօփրաքի, Էրէնքէօյի, Գանտիլլիի, Էսկի Վանիքէօյի, Վանիքէօյի, Չուլէլիի, Չէնկէլքէօյի եւ Պէյլէրպէյի ժողովուրդն՝ կրնան դիմել ընկերութեան գրասենեակն ի Գատըքէօյ եւ կամ ընկերութեան պաշտօնէից միջնորդ. ընկերութեան ղրկել՝ ջուր խնդրելու վերաբերեալ աղերսագրերը։ Հասարակութիւնը՝ տուներու, վաճառատուններու, պարտէզներու եւ այլ հաստատութեանց մէջ առնուելիք ջուրերուն համար պարտի առանց յապաղման կատարել արտաքին ու ներքին խողովակներու զետեղումն եւ այլն։ Ամէն տեսակ բաժանորդագրութեանց ու արտաքին փոքր խողովակներու զետեղման գինն ու պայմանները ցոյց պիտի տրուին մասնաւոր սակացոյցերով։ Ընկերութեան կանոնագրութեանց համաձայն, ամէն անոնք որք բաժանորդագրութիւն խնդրելու յաւել իրենց խնդրագրերը ստորագրեն մինչեւ յուլիս 15 [Ն. Տ.] եւ վերջնական կերպիւ յանձնարարեն փոքր խողովակները, ընկերութեան կողմէ ջուր ‘‘ձրիաբար,, պիտի ստանան՝ շահագործման վարչութեան սկսած թուականէն։ Ձրիաբար տրուելիք ջուրին պայմանաժամը պիտի որոշուի ընկերութեան վարչութեան կողմէ։

ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՒ ԳԱՏԸՔԷՕՅԻ

Կը ծանուցուի՝ Վօսփորի ասիական եզերաց վրայ՝ Գանտիլլիէն մինչեւ Էրէնքէօյ եւ այս երկու ծիւղերը մէջն ըլլալով՝ բոլոր գիւղերու բընակչաց թէ ‘‘Սկիւտար եւ Գատըքէօյի Ջրի Ընկերութիւն,, Գ. Մաղնօսի եւ ընկերութեան յանձնած է ‘‘Ջրի բաշխման,, վերաբերեալ բոլոր շինութիւնները։ Գ. Մաղնօսի եւ ընկերք հետեւեալ անուամբ ընկերութիւն մը կազմած են.

Մաղնօս եւ ընկերութիւն
Ընդհանուր յանձնառու
Սկիւտարի եւ Գատըքէօյի ջրի ընկերութեան
ՋՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ

Վերոյիշեալ Մաղնօս եւ ընկերութիւնն միայն արտօնեալ է մայր խողովակներէ ու փոքր խողովակներէ ջուր առնելու եւ ջուրի ժամացոյցներ զետեղելու։ Անոր պաշտօնէութիւն տուած են իրենց վարչութեան եւ կամ փոխանորդներուն կողմէ կատարուելիք բոլոր շինութեանց համար։

Վերոյիշեալ ընկերութիւնը՝ ‘‘հասարակութեան շահերը պաշտպանելու նպատակաւ,, պիտի ընէ ‘‘ջուրի ուրիշ հաստատութեանց յանձնառուներուն կողմէ շինուելիք,, ներքին շինութիւնները։ Նախապէս ճնշման փորձին պիտի ենթարկէ զայն եւ այս փորձին մէջ նկատողութեան պիտի առնէ շինուածանիւթերը տեսակը ինչպէս նաեւ խողովակներու, ծորակներու եւ այլոց տակրումիւնը։ ‘‘Բնութեան ծախքերը բաժանորդներուն պիտի պատկանին. Ընկերութիւնը իրաւունք պիտի ունենայ ջուր տալու մասին զգուշամիտ ըլլալ, եթէ ընկերութեան կողմէ որոշեալ ճնշման պայմաններուն չհամապատասխանին։

Մաղնօս եւ ընկերութիւնը պիտի ծանուցանէ հասարակութեան այն միջոցներն, զորս ձեռք պիտի առնէ իրեն յանձնուած շինութիւնները կատարելու համար։ 12—20

Գատըքէօյ, մայիս 1893

ԻԼԱՆ

ԽԱՃԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաճա միւպայեա օլունաճագ օլան պահվէ վէ աչուրէլիք պուղտայլարն միւնագասայն պաշլանըլաճագընտան իսթեքլի թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշանպա կիւնլէրի Խազինէի ճէլիլէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

21 Հազիրան 309 1—3

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գոսովա Ֆըրգասընտա պուլունան վէ պուլընտուրուլաճագ օլան ծիւնտէրը չագաներին 30) սէնէսի թէմուզը իպթիտասընտան 310 սէնէսի հազիրանը գատար սինէ գատար իաշէլէրի իչուն միւնագասա վազ օլունան սագըգըն իհթասընա Տէրսաատէթտէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 53 1—3

Հայվ-նաթը միրիէ խոարեսի իչուն միւպաասս իլան գըլընան սամանըն սկ-հէր ճէտխ թանթարը 23 դըր-շա թալիպի ճօհտէ սինէէ օլուպ իչալու հազիրանը բունին 26րճը ճումաա իրթէսի պիլ միւնագասա գարարը գաթիի միւրիէճէկի վէ 28րճը բազար իրթէսի կիւնի սաիտ 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ իհթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 54 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ու ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ու ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

Դ ԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969 — ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,056,903

ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872 — ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնս Պօլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաժանման երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար ընծայել Ներկայ ... նաև թէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, մասն հանեն ... համար մինչեւ ցարդ տուած են աւելի 20,000,000 Անգլիական Ոսկի ...

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքները և դրամներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնելու ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ... , առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Ն. Պօլսոյ վերոյիշեալ երկու Ընկերութեան

322

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Ծխնուտը ծխնալը չահանէ խարէսի իչուն մուպաեասը եվվէլճէ իլան օլունմ 15,000 գըեէշէն 20,000 գըեէշէ գատար ըեգաքը իւզիւմինիւն պէհէր ճէտիտ գը-եէսի 53 փարատա Թալիպի էօճունմունաէ օլուպ հագիրանը ռուժինին 21ինճի բագար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէ-ճէկինտէն վէ իրթէսի սալը կիւնի 100տէ 5 Թէնզիլի գապուլ խուիւճէկինտէն Ֆի-եաթը մէզգիւր ըէտէն Թէնզիլաթ իճրասը իւէ մէզքիւր իւզիւմիւն իխասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազի-մաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ․ 52 2—2

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Աչէրի ջերմային հիւանդութեան, այ գեղն որ անխառն բաղադրութիւն մ'է ըստ գուշակինաց, է գաւհազամ և աշաւ կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմային վառ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարու-թիւնն և ազդեցիկ առողջ յատկութիւնն երաշ-խաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը առողջ գի-տուն ամեն։ Այս ֆիզիքական խանգարումնե-րը յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր ան-նշմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք Թոքերէն անցնե-լով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և ն գէր, և արեան Թունաւորումն. որոց առաւ... Նորունք է. ջերմ, և տարուոր, Թագաւոր ջերմ պարբերական ջերմ, ընդհատական ջերմ մազծային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդու-թիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ է Թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառնաբուրեալ վայրերէ մահաշատ նիւթե-ով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակ-ոտիւներէն ելած Թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այսի ջերմի ու տենդից դէղը կը ընծէ այս-թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը գուրս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գոր-ծածութիւնն առողջապէս անվտանգ և անխառն է և օգտակար առողջ, միայն թէ ... հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա, Կ. Պօլիս։ 614

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ՍՏԵՓԱՆԱՔԻ Կ. ԲԷՉՄԱՃԵԱՆԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Մուսէ խան, Վարժարան ... Թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առեւտրական կամ սեղանաւորական ամեն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք եւ օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով, բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք աստ և յօտար երկիրս, վճարում տոկոսի կտրոններու եւ պանքատոմսերու, ի հրամանի տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր Ցունաստանի, Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ վրայ։ Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 ղրշ. վճարումներով եւ ամեն դիւրութիւնք յաճախորդաց վիճակահանութեանց եւ շահերու գանձման քոնթրոլին։ Ի ստորեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամեն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ըլլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամեն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման։ Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ։ Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր դրամներ ունին տրամադրելի։ Եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն չինել առանց զոհողութեան։ Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 ղրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակէ մը ետք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Ֆր․ի դրամագլխոյ մը։

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ	Տարեկան վիճակահանութեանց թիւը	Մեծ Թիւերուն գումարը		քուբոնին տարեկան վճարումը			387
Ցունաստանի ... Թանքոն 4 %	3	Թիւ 27,	Ֆր. 300,000	Ֆր.	16	ղրշ.	100
Քրէտիթ Ֆոնսիէր տը Ֆրանս 3 %	6	,, 591,	,, 1,060,000	,,	15	,,	100
Անդալէօն քոմիւնալ փարիզի 3 %	4	,, 352,	,, 1,500,000	,,	12	,,	100
Քաէտի Ֆօնսիէր եգիպտական 3 %	12	,, 312,	,, 1,500,000	,,	7.50	,,	50
Քաէտիթ Իմմօպիլիէ տը Ֆրանս անտոկոս	2	,, 444,	,, 314,000	,,	7. 5	,,	20
Անդալէօն Քոմիւնալ Պրուքսէլ քաղաքին	6	,, 141,	,, 295,000	,,	2.50	,,	20
Սամ. պարտաթուղթ անտոկոս	6	,, 300,	,, 3,600,000	,,	....	,,	20

ՃՇՄԱՐԻՏ
ÉLIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

ԵՒ ՀԱԿԱՄԱՐԵՂԱՉԱՅԻՆ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԸՍՏ ԴԵՂԱԳԷՏԻՆ D. GUILLIÉ
Ի ՁԵՌՆ ՏՈՔԹՕՐ PAUL GAGE FILS, ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ
Միակ ... 9, rue de Grenelle — St — Germain, à Paris

[illegible]

Գինն ի Փարիզ, շիշը 6 Ֆր., կէս շիշը 3 Ֆր. 50
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՄԵՆ ԴԵՂԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ՇԹԱՅՆ
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մարդոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և փոքրիկ աղջկանց համար

Քարաքէօյի հրապարակը, Թիւ 20, մեծ վաճառատուն Պորսայի և Եէնի Ճամի փողոց, Թիւ 8, Թիւնէլին մօտ։ Աշնան եւ ձմրան եղանակներուն համար մեծաքանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՑՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին նորելուկի ձեւերուն այնքան ճոխ և բազմազան մեկ ընտրութեամբ որ պիտի զարմացնէ ամեն առաջ որչափ ընտիր ճաշակի, տեսակի և գիմացկունութեան նոյնչափ ալ հանդերձներու գնոց գերագոյն աժանութեանն կողմէ։

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՃԻՒՂԸ որք կը պարունակեն մեծաքանակ մանթօներ, բաճկոններ, բէլըրիններ (ժաքօնէզ) մետաքսեայ աստառով և առանց աստառի, սուգի զգեստներ, ուղեւորութեան մանթօներ, անջրանցիկներ, երկար և կարճ վիզիթներ, թաւշապատ և մուշտակաւոր ժաքէթներ, մուշտակաւոր ռօթոնտներ, ինչպէս նաեւ մեծ մթերք օրիորդներու, փոքր աղջիկներու և մանուկներու համար, ամենաընտիր ճաշակով և վայելչութեամբ։

Գիները չարժանալի կերպով համեստ են 354

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր բանող

«Արմէնի» շոգենաւը, յուլիս 4ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ապրանք և մեծ ...

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԳՈՒԼ
477 Մահմուտ Սիթէ Փաշա խան

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ամէն ամսոյ երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլէ և Արեւելեան միջեւ

Անուանք	Թոնոց	Անուանք	Թոնոց
Ումպրիա	7718	Գալալանիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Աղլաս	2393
Սեփալոնիա	5517	Սարաքոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէքրօ	2143	Թրինիտատ	899
Քեռար	1876	Մարոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Պաքոն, Լիվրբուլէն աստ պիտի գայ դէպ ի յուլիս 7։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիանտրիս խան, Թիւ 40
47 Ղալաթիա

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Ժղ. 21 3 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 22 4 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,
Եշ. 23 5 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 23/5 Սուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ գաֆթաւ ... առաւօտեան ժամը 11ին։
Շ. 24/6 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ — Յունիս 224, երկուշաբթի օրը կ'ուղեւորի դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մինչեւ ու. գեւորք Ջմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գալով շոգենաւն. 605

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոց	Անուանք	Թոնոց
Քառնաք	4200	Աթիկօ	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեբթիս	3000
Սէտոզգրիս	3250	Բիլոս	3000
Թիպր	3250	Լօգսօր	800
Մասիլա	3250	Օլիմպոս	800
Մարիոթիս	3250	Սեսթոս	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ռեթիու խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ԱՌԱՋՈՒՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Լիվրբուլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոց	Անուանք	Թոնոց	Անուանք	Թոնոց
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտէր	1700
Արօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօդօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսթօ	3000	Կրօմօ	2200	Քուիդօ	2800
Բաաշօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Զօրօաթրօ	2200	Հօրադիօ	3600	Րինալդօ	3200
Զրաֆօ	2000	Հինտօ	7000	Րօլլօ	3000
Զեփֆալօ	8800	Հումպեր	1200	Րոմէօ	3500
Դէյրօ	2600	Այախօ	5000	Րօզարիօ	3500
Դալիբաօ	2500	Ճէսօ	2300	Սալէրնօ	4000
Դամէօ	2100	Քէլօօ	2000	Սանդիակօ	8200
Դադօ	2000	Քօլբրօ	4200	Սաֆօ	2000
Դօմօ	2700	Քովնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զեբակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնդօ	4300
Գիլօ	3500	Լեգանդօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլըրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տէգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլլիօ	2800
Տօմինօ	2500	Մար նէօ	4300	Թօրբէտօ	900
Տուրօ	4800	Մարթէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուրնօ	5000
Էսմանտօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէմօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէլօ	2000	Զէգրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տէֆալիէրկօ	200
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զեմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օգրանօ	4500	Զէրօ	140
Նէտօ	700	Օդօ	2000	Մօզզեթօ	120
Էճիբթըն Մօնարք					8000
Ասիրիըն Մօնարք					8000
Լըգէրըն Մօնարք					8100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ
604 խան, Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1893 Մայիս 30էն սկսեալ մինչեւ Օգոստոս 31

... ուր կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն ... Ի. Բնտեկտեպին ...

11 10 Եէնիմ. Մէզպ. Պէյ. Թարպ. Եէնիքէ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար (Ռ. Հիսարի շոգենաւը Հետ պիտի հաղորդակցի) 37
12 — Եէնիմ. Մէզար. Պէյլիւք. Թարապիա Եէնիքէ. (Եէնիքէյի շոգենաւը հետ կը հաղորդակցի)։ 17
12 35 Եէնիքէ. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ 42
12 40 Ռ. և Ա. Գավագ Մէզարպ. Պէյք. Թարապ. Պէյգօզ Բ. Պաշճէ Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գնտ. Օրթք (Գանտիլլիի շոգենաւը պիտի հաղորդակցի]. Ուր ներր Օրթ. է գտո Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկթաշ. 38
12 45 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյլիւք. Թարապ. Եէնիքէ. (Եէնիք. ի շոգենաւն հետ կը հաղորդակցի. ուրբ. օրերը Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք. Պեպէքի շոգենաւն հետ եւս կը հաղորդակցի։ 40
1 15 Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպ. Պեպէքի շոգենաւն հետ կը հաղորդակցի բացի ուրբաթէ 20
1 40 Եէնիմահալլէէն Մէզար. Պէյլիւքտ. Թարապիա Եէնիք. (Եէնիք. շոգենաւն կը հաղորդակցի]. 32
2 10 Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ 33
2 30 Ա. Ռ. Գավագ Մէզար. Պէյք. Թարպ. Պէյգօզ Անատ Կավաքան եզերք անցնելով մինչեւ Գանտ. եզած նաւամատոյցներն հանդիպելով Օրթ. պիտի երթայ Գանտիլլիի շոգենաւին պիտի հաղորդակցի և ուրբաթները բացի Օրթաք. Վանք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիկթաշ 37
3 — Եէնիմահ. Մէզար. Պէյք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Ռ. Հիսարի շոգենաւն կը հաղորդակցի. ուրբ. օրերը Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. 17
4 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյիք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյճ. Ռ. Հիսար. Պեպէք Պէշիկ. Պեպէքի շոգենաւն կը հաղորդակցի, ուրբաթները Արնվ. Գուրչ. Օրթք. 40
5 30 Եէնիմ. Մէզպ. Պէյլիւք. Թարպ. Պէյգօզ Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Պէյլ. Օրթաք. Պէշիկ. 22
7 — Եէնիմ. Մէզար. Պէյիւքտ. Թարապ. Պէյգօզ Բաշպ. Եէնիք. Միրկ. Գանլճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնաւ. Չէնկէլք. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիկ. Իւսկ. 21
8 — Ա. և Ռ. Գավագ Մէզար. Պէյք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. ուրբաթներ Սթէն. պիտի հանդիպի 32
9 40 Եէնիք. Սթէն. Պօյաճ. Պեպէք Օրթ. [բացի ուրբաթէ 41
10 10 Ռ. Հիսար Արնվ. Պէշիկ. 38
10 15 Եէնիմ. Մէզար. Պէյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշիկ. 33

Եէնիքէյէն կամուրջ երթող շոգենաւք

11 5 Եէնիք. Սթէնիա Միրկ. Պօյճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 28

Պեպէքէն կամուրջ երթող շոգենաւք

11 — Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 23
11 30 Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. 28
12 — Օրթաք. էն ուղղ. կամուրջ [բացի ուր. է] 20
11 55 Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. 41
12 35 Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ 23
1 5 Պեպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ. 42
1 45 Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ. 21
2 5 Օրթաք. էն ուղղ. կամուրջ. բացի ուր. է 38
2 35 Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. 33
3 5 Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ. 25
3 50 Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ. Գապաթ. բացի ուրբաթէ 20
3 50 Օրթ. ուղղ. կամուրջ բացի ուրբաթէ 37
4 55 Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ. բացի ուրբաթ օրերէ 33

Անատոլու եզերքէն կամուրջ երթող շոգենաւք

11 15 Գան. Վանիք. Չէնկլ. Պէյլպ. Գուզկ. 33
11 15 Պէյգօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթք. (Գանտիլլի պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթները բացի Օրթաք. էն Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.) 20
11 45 Պեպէք Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիկ. [բացի ուրբաթէ] 21
12 — Պէյգօզ Բաշպ. Եէնիք. Չպքլ. Գանլճ. Պօյճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզ. Իւսկ. Պէշիկ. Գապ. 25
1 — Գանտիլ. Վանիք. Չէնկլ. Պէյլպ. Գուզկ. Պէշիկ. 28
1 15 Պէյգօզ Բաշպ. Չուպք. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Օրթաք. [Գանտիլլիի շոգենաւն կը հաղորդակցի]. ուր. ները բացի Օրթ. է Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկ. 38
1 50 Պէյգ. Եէնիք. Սթէն, Միրկ, Պօյաճ, Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ, Գուրչ. Օրթ. Պէշիկթաշ։ Եէնիք. էն կամուրջ գացող շոգենաւն հետ կը հաղորդակցի 33
2 — Գանտլ. Վանիք. Չէնկլէ. Պէյլէրպէյ Գուզկ. Պէշիկ. բացի ուրբաթէ 41
3 — Գանտլ. Վանիք. Չէնկլ, Պէյլէրպէյ Գուզգ. Պէշիկթ. 28
3 10 Պէյգօզ Բաշպահճ. Չուպ. Գանլճա Ա. Հիսար Գան. Օրթ. (Գանտիլլիի շոգենաւին կը հաղորդակցի. ուրբաթները Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկ. պիտի հանդիպի) 37

3 45 Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկ. [բացի ուրբաթէ] 38
4 20 Պէյգօզ. Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Պէշիկ. [Գանտ. շոգ. ին կը հաղորդակցի ուրբաթները 4 45ին Մէզար. պէյլիւք, Թարապ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. 23
5 — Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկ. բացի ուրբաթէ 41
7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթք. Գուզկ. Պէշիկ. Իւսկ. Հինգշ. օրերը Օրթ. և Պէշ. չհանդիպիր] 25
9 — Պէյ. Թարպ. Պէյգ. Բաշպ. Չուպք. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. 28
9 35 Գանտիլլի Չէնկէլք. Պէյլէր. բաց ի ուրբաթէ 42
10 10 Պէյգօզ. Գանլ. Ա. Հիսար Չէնկլ. Պէյլ. Պէշիկ. [բացի ուր. է 22
10 20 Ա. Հիսարէն ուղղ. կամուրջ. 2
11 — Գզկնճք. էն ուղ. կամուրջ. (բացի ուր.) 31
11 — Վանիք. էն ուղղակի կամուրջ բաց ի ուրբաթ օրերէ 21
11 55 Գուզկ. Իւսկ. բացի ուր. է 11

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

12 25 Կամուրջէն ուղղակի Եէնիք. բաց ի ուրբաթէ 20
12 35 Պէշիկ. Օրթ. Գուրչ Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար Միրկ, Սթէն, Եէնիք, Թարապ. Պէյլիւք, Մէզար. Եէնիմ, Ռ. Ա. Գավագ 37
1 15 Պէշիկ. Օրթք. Գուրչ, Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Եէնիք. Թարպ. Պէյք. Մէզար. Եէնիմ. 17
2 — Գապաթ. Պէշիկ. Իւսկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկլ. Արնվ. Գանտլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշպահճ. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մէզպ. Եէնիմ. 22
2 30 Պէշիկ. Օրթաք. Արնվտ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թրպ. Պէյք. Մէզար. Եէնիմահ. 40
3 10 Պէշիկ. Օրթք. Արնավ. Գանտ. բաց ի ուրբաթ օրերէ 38
4 — Պէշիկ. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար. Պօյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարպ. Պէյլիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմահ. 21
4 15 Պէշիկ. Օրթ. Արնավ. Գանտ. բաց ի ուրբաթէ 41
5 — Իւսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Պեպէք Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Չպուգ, Միրկ. 25
6 — Գապաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգօզ. Թարապ. Պէյլիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմ. Գավագներ 32
7 — Պէշիկ. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պօյճ. Գանլ. Եէնիք. Թարպ. Պէյք. 23
8 30 Պէշիկ. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. [Եէնիք. էն Եէն. մ. գացող շոգ. ին հետ կը հաղորդակցի. ուրբ. ները Թարպ. Պէյ. Մէզար. Եէնիմահալլէ 41
9 — Միրկ. Եէնիք. Թարապ, պէյլիւք, Մէզար, Եէնիմ, բացի ուրբաթէ 33
9 25 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար 38
10 — Եէնիք. Թարպ. Պէյ. Մէզար. Եէնիմ. ուրբաթները 9 40 անցած 40
10 5 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Պեպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյք. Մէզարպ. Եէնիմ. (ուր. ները 10 վայրկեան ետքը 17
10 45 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք, Թարպ. Պէյլիւքտէրէ Մէզար. Եէնիմ. (ուրբաթները չիկայ) 32
11 20 Եէնիք. Թարպ. Պէյ. Մէզպ. Եէնիմ. 3
11 35 Պեպէք Ռ. Հիսար Պօյճ. Միրկ Սթէն Եէնիք. 42

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

11 50 Ուղղ. պեպէք 22
2 35 Ուղղ. Պեպէք 25
10 35 Պէշիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բ. Պաշճ. Պէյք. բացի ուր. է 25
11 15 Գապ. Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպէք Ռ. Հիսար. Պօյաճք. Եէնիք. 28
11 45 Պէշիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեպէք 22
12 15 Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Արնվ. 33

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

12 15 Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Ա. Հիսար Գանլ, Չպուգ, Բաշպ. Պէյգ, Եէնիք, (Եէնիք. է կամուրջ գացող շոգ. ին հետ կը հաղորդակցի 33
12 25 Ուղղակի գանտիլ, ուր. ները պէշիկ, պիտի հանդիպի։ 28
1 — Իւսկ. Չէնկ. Պեպէք 21
1 20 Ուղղակի Գանտլ. բացի ուրբաթէ 41
2 10 Պէյլէ, Չէնկլ, Գանտլ, 28
2 45 Իւսկ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկէլք. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չըպքլը Բ. Պաշճ, Պէյգօզ ուր. ները Թարապ, պէյլիւք, Մէզար. 42
3 — Պէյլ. Չէնկ. Ռ. Հիսար բացի ուրբ. է 20
3 50 Իւսկ. Պէյլ. Չէնկ. Պեպէք բաց ի ուրբաթ օրերէ 33
8 40 Պէշիկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Գանտլ. (Գանտիլլիէն պէյգօզ գացող շոգ. ին հետ կը հաղորդակցի] ուրբաթ օրերը Ա. Հիսար Գանլճ. Չպուգ. Բ. պաշճ. Պէյգօզ Թարապ, պէյլիւք, Մէզար, 42
9 5 Գանտլ. Ա. Հիսար գանլճ, Չպուգ, Բաշպ, Պէյգօզ բացի ուրբաթէ 22
9 30 Պէշիկ. Գուզկ. Պէյլպ. Չէնկլ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար 20
10 20 Պէշիկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չպուգ. Բաշպ. Պէյգօզ Թարապիա Մէզարպ. Ռ. Ա. Գավագներ. 37
10 30 Պէշիկ. Պէյլպ. Չէնկ. Վանք, ուր. օրերը Իւսկ. Գուզկ. Արվ. Գանտլ. Ռ. և Ա. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյլիւք. 21
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 42
11 — Պէշիկ. Գուզկ, Պէյլպ. Չէնկէլքէյ Վան. Գանտ. Ա. Հիսար Պեպէք Ուրբ. օրերը Իւսկ. 41
11 22 Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չպուգ. Բաշպ. Պէյգօզ ուրբթ. Գուզկ.) 20
11 30 Իւսկ. Գուզ. 11
11 45 Գապ. Գուզ. Պէյլ. Չէն. Վանիք. Գանտ. 21

Ամեն ուրբ. ժ. 3 45ին կամուրջէն շոգենաւ մը ելնելով Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկլ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չպուգ, Բաշպ, Պէյգ. Թարապիա Պէյլիւք, Մէզար. պիտի հանդիպի։

Ամեն ուրբ. ժ. 4 20ին շոգ. մը կամուրջէն պէշիկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկլ. և պեպէք պիտի երթայ.

Ամեն ուրբ. ժ. 5 15ին Պեպէքէն շոգենաւ մը ելնելով Արնվ. Չէնկլ. Պէյլ. Օրթք. Գուզկ. Պէշիկ. և անտի կամուրջ պիտի գայ

Ամեն ուրբ. ժ. 5 45ին շոգ. մը Մէզար. էն ելնելով Պէյլիւք. Թարապ, պէյգ. Բաշպ. Չպուգ. Գանլճա Ա. Հիսար Գանտլ. Վանիք. Չէնկլ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. և անտի կամուրջ պիտի գայ։

Ամեն ուրբ. երեկոյ 10 40ին Մէզար. էն շոգ. մը ելնելով պէյլիւք, Թարապ, պէյգ, Բաշպ, Չպուգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլ. Չէնկ, պէյլ, Իւսկ, և անտի կամուրջ պիտի հանդիպի։

Ամեն ուրբ. երեկոյ ժամ 11ին Մէզար. էն շոգ. մը ելնելով պէյլիւք. Թարապիա պէյգօզ Եէնիք. Միրկ, Ռ. Հիսար պեպէք Արնվ. Օրթաք. պէշիկ. և անտի կամուրջ պիտի հանդիպի։

ԻՒՍԿիՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —		11 20	
11 —		11 50	
11 30		12 15	
12 —		12 45	7 10
12 30	7	1 20	8 15
1 —	8 10	1 40	9 5
1 30	8 20 Վ. ոսփ.	2 15	9 50
2 —	8 50	2 50	10 15
2 45	9 30	2 45 Վ. ոսփ	10 30 Ֆէրպ.
3 40	10 — Ֆէրպ.	3 20	10 40 Գզկ.
3 15 Ֆէրպ.	10 25	4 45	11 —
4 20 Վ. ոսփ.	10 45	4 — Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 50	11 — Գուզկ.	5 — Վ. ոսփ.	11 30 Գզկ. *
5 30	11 — Ֆէրպ.	5 40	11 50
4 45 Ֆէրպ.	11 20	6 35 Ֆէրպ.	— —
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
11 —	—	11 20	
11 45	7 —	11 50	6 25
12 30	8 —	12 15	7 10
1 15	8 20 Վ. ոսփ.	1 —	8 20
2 —	9 —	1 45	9 5
3 40	9 30	2 15	9 45
3 20	10 — Ֆէրպ.	3 5	10 15
4 15 Ֆէրպօթ	10 15	2 45 Վ. ոսփ.	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 — Ֆէրպօթ	10 40
4 35	11 Ֆէրպ	4 30	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպօթ	11 10	5 — Վ. ոսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	5 30 Ֆէրպ.	12 10

* Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ չորեքշ. և Տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

1 30 Հայտարէն Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
3 40 » » (բացի ուր. է]
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին)

1 15 Կամուրջէն Հայտար Սալաճագ բացի կիրակիէ
3 10 Կամուրջէն Հայտար Սալաճագ բացի ուրբաթէ
10 10 Կամուրջէն Հայտար անտի Սալաճագ (բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ]
11 10 Կամուրջէն Հայտար անտի Սալաճագ (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժամ. 10 30ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԽՕՆԵՒԼԻ
ԵՒ
ԳԱԴԸՔԻՒՂԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓՈԽԻՉ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի

4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 35 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար

Ծան. — Օգը միջոցաւոր եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գնացած տեղը պիտի մնան։